

Yon bol engwi

God grang yal Yisas Kraist omaga ari mongwo bani ungowo ha

(1 Yon 1:1-2, Kolosi 1:16-17)

¹ Hamen haya hamen ganba ol ekungwo haung, God grang yal ta momua. Molere God kina si daule momua. Ena grang ha yal iwe, ari ta molkimia, God nin momua.

² Kebering hongwo haung, grang yal i God kina ereho molere, talhan hobi para weni ol e pa dimua. ³ Yal i molkima, talhan hobi ta ol e pa dikungure. Weni kara momia talhan hobi iwe, God yulang tongure grang yal i para weni ol e pa dimua. ⁴ Dire mol pai iwe, bling memini hong ere yal i momua. Molere ari hobi a nabile te mongwo bani momua. Mongure ari hobi mongwo miing simua. ⁵ Ena nabile te mongwo iwe, si bongwo u terewa sinamba, kunu paikinamua.

⁶ Ena God honagi yal ta, haang Yon, yali ha di tibi olama dire, bai nu si olungwi. ⁷ Olungure yal i ure mol pai nabile ba bongwo yal i haang i di tibi ol tongwi. Tere ari hobi nabile ba bongwo hong yal i maing ogolo pinama dire, di tibi ol tongwi. ⁸ Yon iwe, nabile ba bongwo hong yal ta molkima. Nabile ba bongwo hong yal emgi unangwo i pire awa ha i homa di tibi ol tongwi. ⁹ Nabile ba bongwo hong yal i ari ganba ganba a nabile tongure pai momua. Molere nabile ba bongwo hong weni mole habang gin i ganba bani u tibi pire momua.

¹⁰ Ena grang yal i molere talhan i ol emia. Engwiwe, yal i tani taman. Ganba bani talhan i grang yal i God aling bani mole ol engwo dimia. ¹¹ Ena yal i ya ime ure u tibi ongure, ganba ari hobi yal i gogo ta han po sikimia. Sikungure yal i

nin ganbani u tibi umba, ening hobi pana gal tekirere, han gogo damia. ¹² Te ari tau pana gal tongwo hobi ogolo pir tere wa mongure, grang yal i nu ke tongure, God hanere wana auna monua ditomia. ¹³ Ditongure yal hobi ari miing algi bolimbani kul engwo i, God wang aung monangwo taman. Arihobi nomani sina ali God tal ta ol tongure, God wang aung moma diminia. ¹⁴ Iwe, grang yal i u ari ongure, nan mominga bani kina ereho mol pai ominua. Grang yal i ure mongwo hanere, o, God na mominga bani ungwwo kina ereho momna di piminua. Yal iwe, tal nigi dongwo olkirere pirari pare to bir hole i ure pule a siribi sire, ha pangwo meri kara dungwo hanere mominua. Grang yal i God wang tani kul emia yal i God moma di piminua.

¹⁵ Ena yal Yon grang yal i guung haang di ba bole yu di tere tere onzwi. “Yal ta mobina hol unamua diga yal iwe, na omaga wiiba, yal i hamen haya ya mol pangwo pamua. Na digan molia, unangwo yal i singaba weni momua,” dungwi.

¹⁶ Yal i pirari pare to bir hole i ure tal wai miki weni a siribi si nan yalhobi mominga bani olimia. ¹⁷ Homa God krehaman ha yal Moses di na tomiraba, Yisas Kraist iwe, pirari pare a siribi si na tere ha pangwo meri di na tomua. ¹⁸ God ari eming gaung hamo? Weni ta hankimia. God Wang weni iwe, God nin mongwo meri molere, irang kina ereho si daule momia, irang tal ongwwo maing di ba bol na tongwo piminua.

Yon nir bil tongwo yali ha di tibi olungwo ha

(Mat 3:1-12. Mak 1:7-8, Luk 3:15-17)

¹⁹ Ena Yerusalem malgi Yuda yalhobi ha maing oo singaba tau ire, yol Lebai tau ire dire, bai nu si Yon mongwo bani olungwi. Olungure ure yalhobi Yon sirin bol pungwi, “Ni ara mone?” ²⁰ Dungure Yon pir uning si molkima, maing di tibi ole yu ditongwi, “Na singaba Kraist

ta molkiwa,” dungwi. ²¹ “Ara mone? Kwiana moya llaya mono?” dungwi. “Ta molkiwa,” dungwi. “God hana togu yal unama dire kwi mominga irai ni un mo?” dungwi. “Ta molkiwa,” dungwi. ²² “Na yalhobi ari na nu sungure ure sirin bominia, ni monanga maing di tibi ol na to. Ni nin tal ha di ime ene?” ²³ Dungure Yon yu ditongwi, “Na ganba po engwo gul i mole gala dia. Pi tege enaminga yal unamia hol i bala dire akun olo.” Dungwiwe, homa hana togu yal Aisaya awa ha di engwo meri di tibi ol tongwi. (*Ais 40:3*)

²⁴ Ena Perisi homa yal tau bai nu si olungwo hobi pi Yon mongwo bani pire hon sirin bol tongwi. ²⁵ “Ni Kraist molkiwa dinirayo, te llaya molkiwa dinirayo, te God hana togu yal molkiwa diniraya, talongwo ari nir bil tene?” ²⁶ Dungure Yon yu ditongwi, “Na ari hobi nir wo bil teiya. Teiba, ni yalhobi monga sina i yal ta u tibi ure aire momba, pir po sikinia. ²⁷ Na homa u tibi egere yal ta emgi unamua. Unangwo yali, na gal kine teralba, digan molliwa.” ²⁸ Yodan nulu hoibi Betani malgi iwe, Yon nir bil te mongure, yalhobi ha i sirin bol tongwi.

Yisas iwe God kun sipi sipi giring mongwo ha

²⁹ Ena tanangwo Yisas u pa dungure Yon hanere yu di na tongwi, “Hanega. Yal i God kun sipi sipi giring kungwo momia. Mole ari para weni tal nigi dongwo ol wangure God pring tongwo i tol dire i momua. (*Ais 53:6-7*)

³⁰ Na homa yu di ni tega piniraya. Yal ta emgi unangwo yal iwe, na omaga wiiba, yal i hamen haya ya mol pangwo bani pamua. Na digan molia, unangwo yal i singaba weni momua. ³¹ Yali gumang haya han pa dikia. Dikiba, na ari nir bil ni tegere, Isrel ari hobi yal i gumang han pa dinana dire wiwa.”

³² Ena Yon ha di tibi olere yu dungwi, “God Kwiang hamen bani aidole hahoba yumil mongwo meri mole ya

ime ure, Yisas kina si daule momia, haniwa. ³³ Homa yal i ta han po sikiba, God nir bil tenana po di na tere ainere yu di na tomia, ‘Bil te monanga, God Kwiang ya ime ure yal ta kina si daule monangwo hanania. Hananga yal iwe, God Kwiang bai nu si olangure Kwiang nega dire ure, ari gongwo meri mongwo hobi yong wu bilere si hon e tenangure sigare kunamua. ³⁴ Na nan han pisole, yal i God wang weni mongwo hanere di ni teiwa.”

Yisas yal sui sui dire u hongure aule ire ongwo ha

³⁵ Ena tanangwo irawe, Yon aire mongwo bani hon mongure na gamnahobo su ereho aire momingi. ³⁶ Mole hamingere Yisas wiyala ongwi. Ongure Yon dina hanere yu di na tongwi, “Hanega. Yal iwe, God kun sipi sipi giring kungwo momua.” ³⁷ Dungure na yasuri aire mole pirere Yisas ongwo hol i doling bol omingi. ³⁸ Omingere inaa dire hamba, na yasuri ominga hangwi. Hanere yu di na tongwi, “Ni yasuri tal holo une?” Dungure na yasuri yu ditomingi, “Tisao, ni oo makena monane?” dimingi. ³⁹ “Ni yasuri ure hanana wo,” dungwi. Dungure na yasuri umingere Yisas oong nibil di na tongwi. Di na tongure na yasuri pudungwo poklok mole hamingi. Hanere pudimia Yisas kina ereho monaminua di pire ereho momingi. Ena na yasuri homa Yon dina ha dungwo pir molere Yisas kina ereho omingi. ⁴⁰ Ominga yal i ta Saimon Pita ebering Endru na kina momingi. Ena honmil maini pire abimbi Saimon mongwo ongwi. ⁴¹ Pirere yu ditongwi, “Na singaba Kraist mongwo hane ugiwe.” ⁴² Dire aule ire Yisas mongwo bani ongwi. Ongure Yisas Saimon hanere yu ditongwi, “Yon wang Saimon ye. Omega ni hani iwe, Sipas eiwa.” Haang su Sipas, Pita dimba, haang su i memini iwe, hulu ye dinaminua.

Yisas Pilip Nataniel kina wo ditongwo ha

⁴³ Ena tanangwo irawe, Yisas Galili probins nala dire ongwi. Pire Pilip mongwo hanere yu ditongwi, “Ni ure na dolna bolo.” ⁴⁴ Ena Pilip ire, Pita ire, Endru ire dire, Betsaida hong yal momia.

⁴⁵ Ena Pilip pirere, yal Nataniel mongwo hanere yu ditongwi, “Homa Moses God krehaman ha dire mining bol engure, hana togu yalhobi para awa ha mining grang u tani ongwo meri irawe, omaga giu dire pangwo haminue. ⁴⁶ Yal i Yosep wang Yisas Nasaret hong yal momua.” Dungure Nataniel yu ditongwi, “Nasaret ganba nigidi domia, omaga tal wai ta u tibi umua dino?” Dimba Pilip yu ditongwi, “Ni ure hanana wo.” ⁴⁷ Dungure Nataniel mala ungure Yisas hanere yu ditongwi, “Yol Isrel yal weni ta umia hano. Yal i hasu hong yal ta molkimia, tal dime dire ongwo yal momua.” ⁴⁸ Dungure Nataniel yu ditongwi, “Ni talongwo na gumana han pa dine?” Dungure Yisas yu ditongwi, “Homa yal Pilip ni gala dikanangwo, ni kwasulu dimani ya monga haniwa.” ⁴⁹ Dimba Nataniel yu ditongwi, “Tisa, God wang ye. Nan Isrel ari hobi singaba king tani monge.” ⁵⁰ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni kwasulu dimani monga han di ni tega i, ni hon nomani si kulu sire na tal han muru onangwo pamia dire pir na teno? Emgi ni tal bir weni ta hananga pamua.” ⁵¹ Dire Yisas hon aine yu ditongwi, “Emgi ni yalhobi hamen bani hananga, hamen hona grang hoiri yaulamia. Yaulangure God kwia ensel hobi ure na Ari Wang Weni molga bani na hanere, moyu pire, ya ime ure, moyu pire, ya ime ure dire wa monangwo hananua,” dungwi.

2

Yal ta Kena malgi al hon ingwo ha

¹ Ena hamen haung sutani molere, Galili probins Kena oo malgi yal ta al hon ingwi. ² Ingwo gin iwe, Yisas ire,

aang ire, gamahobo ire dire, al hon ingwo oo malgi di aulungure pi momingi. ³Pi momingere, nir wain nominga wai sungwi. Simia al Maria Yisas aki di tenama dire yu ditongwi, “Nir wain para wai sungwo yawe.” ⁴Dimba Yisas yu ditongwi, “Alhuno, ni hani ta paikimia, na nan hana pamia. Talhan hobang molia i tibi olalga haung olo molkiwa.” ⁵Dungure aang honagi ari hobi yu ditongwi, “Yal i ha ta di ni tenangwo irai, ni arihobi wine ol to,” dungwi.

⁶Ena Yuda arihobi iwe, krehaman ha dungwo wine ole bigi moni sire sire ongwo ganba mulu sin bir weni ana hol pai muru hol pai taniga ire, nir eti lita honangwo kunung benangwo mere dimia. ⁷Dungure Yisas honagi yalhobi yu ditongwi, “Nir hol ire unana po.” Dungure arihobi mugu migi tau ire pire, hol i ure, garu di mugu bir ala olungure, mulungwi. ⁸Mulungure Yisas yalhobi yu ditongwi, “Tau tule ire pire, homena ebir si mongwo yal i to.” Dungure tule tongwi. ⁹Tongure homena ebir sungwo yal i obilga tima ne pimba, nir wain hong pangwi. Pamia yal i nir wain ta inangwo hankiraya, makena ime di pungwi. Pimba, honagi ari nir hongwo hobi nin haya han pa dungwi. ¹⁰Homena ebir sungwo yal iwe, al ingwo yal i gala dire yu ditongwi, “Nir wain wai dungwo homa tomia, ari hobi ne pisole mongure emgi ari hobi gogo nongwo haung wain nigi dongwo tongwo nomia. Nomba, ni wain nir wai weni dungwo i kul si ere mole, emgi i tibi olinga nere wai piminge.”

¹¹Ena Yisas gir migi mongwo haung ya moni mol i ungwo ungwo, ari molere, Galili probins Kena oo malgi yal ta al ingwo gin iwe, tal guma hon dongwo i hongebe weni ongure, arihobi hangwi. Hangure God Yisas yulang tongwo i, i tibi olungure, na gamna hobi hanere Yisas pir tomingi.

¹² Ena habang gin i wai sungure, Yisas ire, aang ire, ebering hobo ire, gamahobo ire dire, ere Kapaneam omingi. Pire habang tau pare momingi.

Ha maing oo ala ari bona gana moni honagi ongure Yisas hobang si tongwo ha

(Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46)

¹³ Ena Yuda ari erin haung u mala ongwi. Erin iwe, hongebe Isrel arihobi Isip pai mongure, God wang homini para muru si gonamba, han uning sungwo i erin u tibi ongure nomani si pire erin momingi. (*Eks 12:1-27*) Molere Yisas kina ere Yerusalem malgi omingi. ¹⁴ Pire hamingere ha maing oo bir ala i yal tau kun bulamahau, sipi sipi, hahoba maket ere moni bol ingure, te yal tau moni sanesi ongwo hobi bol bani mongure haminia. ¹⁵ Hamingere Yisas han ta gwa sire hau hobi si doling i maini olungwi. Olere moni sanesi ongwo hobi bol a sinaa dire moni kina siru di manbi olungwi. ¹⁶ Olere bisnisi ongwo hobi yu ditongwi, “Hahoba maket enga hobi iwe, ire ere pio. Ni yalhobi Nabe oo ala i ongere, u stua meri omia yu olkio.” ¹⁷ Dungure na gamnahobo i ha maing buku ala i ta yu pamiraya dire nomani si pimingi, “O God ni oon i kene onangure mama weni dinama dire na nega dire ol moliwa.” (*Sam 69:9*)

¹⁸ Ena Yuda ari hobi Yisas tal ongwo i hanere yu ditongwi, “Ni yulang na tongure honagi oliwa dingiwe, tal guma hon ta i tibi olanga hanere, o, ha pangwo dinua, dinaminba?” ¹⁹ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi God oong i tule olingere na ari habang sui tai dire gintani keralua.” ²⁰ Dungure yalhobi yu ditongwi, “Ha maing oo iwe, me erin kun oo po pela ten sikis ke wai sungwo dimia, ni tule olere, ari habang sui tai dire gintani hon keralua dino?” ²¹ Dimba Yisas ha maing oo han dungwo iwe, nin

gaung yone i ha maing oo bani di bongwi. ²² Bomia emgi God yulagi engwo bani nin aki di imia. Ingwo gin iwe, na gamna hobi han po sire, Yisas ha maing buku kina homa ha di tani engwo irai hon nomani si pimingi.

Yisas ari para weni molpai ongwo maing han po sungwo ha

²³ Ena erin habang i Yisas Yerusalem malgi molere, tal guma hon dongwo maing maing ongure, ari miki weni hangwi. Hanere pir tere haang a i si wangwi. ²⁴ Wamba Yisas ari hobi nomani si pungwo meri han po sire, han gogo dangwi. ²⁵ Ari hobi yong miling sina i nomani si pungwo meri yal ta ha wai ol tenamba, Yisas nin han po sungwi.

3

Yisas Nikodimas kina ha wai ongwo ha

¹ Ena Perisi yalhobi enin ta, Yuda ari singaba momia. Yaliwe, haang Nikodimas. ² Yal i girungwo ta Yisas mongwo bani u pa dire yu ditongwi, “Tisao, ni God ni bai nu sungure, ya ure ha maing nir si tenga piminua. Ni diu sire tal guma hon dongwo onga i, God yulang ni tekinangure tal yu onanga panamo? Paikinamia. Yulang ni tongure onga pamua.” ³ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni ha weni kara dinba, na di ni teralga piro. Yal ta aang kul emiba, tal ta minibani ya ure hon kul ekinangwo God kene ongwo hol u tibi omia di hanamo? I ta hankinamua. Hon kul enangwo gintani hanangwo pamua.” ⁴ Dungure Nikodimas yu sirin bol tongwi, “Ayo, ari mongwo iwe, hon talongure aang yong miling sina nangure, kul mena olama di dine?” ⁵ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na ha pangwo di ni teya. Yal ta nir te God Kwiang tal ta ol tenangure pol kule hon kul ekinangwo, God kene ongwo bani namo? I ta honama. Pol kule hon kule enangwo God kene ongwo

bani gintani nangwo pamua. ⁶ Ari gir pare kule engwiwe, ari gumang homia. Te God Kwiang gir pare kul engwiwe, God Kwiang nin gumang homia, gir nomani hama sikima, wai weni dimua. ⁷ Ni yalhobi hon ni kul enamua di ni tega i, talmere na kul ename di pinba, nomani gogo sikio. ⁸ Hamen hair gogo ongwo nugung pinba, u ongwo hol ni uling han mo? I ta hankinia. Ungwo hol ure u ongwo hol i omua. God Kwiang yal ta ol tenangure, pol kule hon kul enangwiwe, hamen hair ongwo meri onamia, ni uling hankinanga pamua.” ⁹ Dungure Nikodimas yu ditongwi, “Tal ha dinga i talmere onangwo pire dine?” ¹⁰ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ayo. Ni Isrel ari hobi Tisa irai monia, ha diga i pir po sikino? ¹¹ Na yalhobi tal pire hanere ominga i, i tibi ol ni tere nibil di ni tominua. Tominba, ni yalhobi a i si wakire, grana si olinua. ¹² Na ganba baniya ha maing u tibi ongwo i, boling kul ni teiba, ni doling bole ogolo a i si wakinua. Te hamen bani ha oun domia di ni tegere, talmere ole pinane? ¹³ Yal ta yamoni mo hamen bani namo? I ta honamia. Na Ari Wang Weni molia. Molere hamen bani mole ya ime wiwa. ¹⁴ Homa yal Moses ganba po engwo bani onba er yolang bani si paru di emiraya. Di engwo meri irawe, Ari Wang Weni na, er yolang bani na si paru di enamua. ¹⁵ Enangure ari tau na onangwo pamia dire pir na tere monangwo hobi, nomani wai ire mol pai gobari ha te inamua.” ¹⁶ Ena God ganba ari miling ala pamia, yong miling ni tere Wang tani weni ni te olimia. Olungwo yal i gonamia, ni yalhobi para ereyu gonanba, doling bole a i si wananga, mol pai gobari weni inanua. ¹⁷ God Wang Weni nu si olungure, hon siina di ganba bani ure, ari hobi ha hol oun dongwo ol tenama di pino? I ta ol tekinamia. Aki di tongure arihobi sigare kule u wai nangwo pamua. ¹⁸ Yal ta God Wang ogolo pir tere wa monangwo yali, God ha hol oun dongwo ol tekinamia. Te

yal ta God Wang ogolo pir tekire wa monangwo yali, God haya ha hol oun dongwo ol tomua. ¹⁹ Ena ha hol maing yu pamia. Ganba baniya nabile ba bongwo u tibi umba, arihobi iwe, tal nigi dongwo a i si wa molere, mining hole si bongwo ala i ya mol parala dire yulang bomua. Bole ba bongwo bani wanangwo ha pirikimua. ²⁰ Te ari hobi tal nigi dongwo ol warere, nabile ba bongwo hol iwe, nigi de hanere, wanangwo ha pirikimia. Nabale ba bongwo hol iwe, wanangwo, tal nigi dongwo olalga, u tibi nangwo gai golala di pimia. ²¹ Te yal ta tal dime dire onangwo yal i, nabile ba bongwo hol i wanamua. Warere God wine ol tere, tal dime dire, ogolo weni olgere, ari hobi hanama dire, ole wanamua.

Yon Yisas maing di tibi olungwo ha

²² Ena habang gin i wai sungure Yisas na gina hobi kina ere Yudia ganba omingi. Pi molere Yisas ari yal al hobi nir bil to di na tomia bil te momingi. ²³ Habang gin i singaba Herot Yon olo hani sikungure honagi homa kebering hole onzwi. ²⁴ Olere dina yal Yon Ino ganba Selim malgi mala ari hobi nir bil tongwi. Tongwo bani iwe, nir miki weni yangwi. Yangure ari hobi nir bil na tenama dire u sina unzwi. ²⁵ Ungwo gin wie, yal Yon gamahobo Yuda yal ta kina, nir bil tongwo i, ha bolbin di mongwi. ²⁶ Di pisolere gamahobi pire Yon yu ditongwi. “Tisao, homa Yodan nulu hoibi yuwo molere, yal ta kina ereho mole yal i momua di na tengarai, yal i omaga arihobi nir bil tongure ari para muru pir tere doling bongwo haminua.” ²⁷ Dungure Yon yu ditongwi, “God mongwiwe, yulang tekima yal ta honagi olkungure. ²⁸ Na ha di tibi ol ni tega i, ni yalhobi nin hamen haya pinia. Na Singaba Kraist molkiwa. Molkiba, God na nu sungure, homa e teiwa. ²⁹ Ena yal ta al irala dire onangwiwe, inangwo al i yal i

eumbi monamua. Te al ingwo yal i enin hobi aire mole ha dungwo i pire gun e tomua. Tongwo meri, na Yisas ha gung pire ere para yu gun e teiwa. ³⁰ Yal i haang iwe, mo yu namia. Na hana ya ime sinamua.” ³¹ Te yal ta mini bani ya unangwo yal i, ari talhan para weni bring mining a holo sinamua. Te yal ta ganba baniya u tibi nangwo yal i, ganba baniya talhan panangwo i di kunu olamua. Yal ta hamen bani ya unangwo yal i, ari talhan hobi para ya ime sinangure, yal i tani mo dui dinamua. ³² Dire talhan wai pire hanere onangwo hobi di tibi olamua. ³³ Olamba yal taniga pir tere a i si ware molkimua. Yal ta pir tere a i si wa monangwo yali, God mongwo i tibi olimua. ³⁴ God yal ta bai nu sinangwo yal iwe, ha dinangwo i God grang pire dinamia. Dinangwo ipire, God Kwiang nu si olangure yong obilga wu binama di pino? Muru wu binanagure ha di tibi olangwo pamia. ³⁵ Irang iwe, Wang yong miling tere, talhan para weni i aleng bani emua. ³⁶ Te yal ta Wang i ogolo pir tere a i si ware monanga, mol pai gobari inanua. Yal tau Wang grang wine olkinanga, mol pai gobari irala di pino? Ta ikinanga pamia. God yong ki ei ni te monangwo monamua.

4

Yisas Sameria al ta kina ha wai ongwo ha

¹ Ena Yisas arihobi nir bil tekimia, na gamnahobi obil arihobi nir bil tomingi. ² Tomingere yal Yon ha dungwo ari tau doling bol pimba, Yisas ha dungwo i ari miki weni doling bomia dire Perisi yalhobi yu di han mongwi. ³ Dungwo i na gamnahobi Yisas kina pirere Yudia aidolere ere Galili probins namna dire omingi. ⁴ Pirere Sameria ganba pi momingi. ⁵ Sameria oo malgi ta haang Saika pi pa dimingi. Dimingere malgi iwe, kwiana moya yal Yekop u sina ta wang Yosep tongwo ganba i mala dungwi.

⁶ Homa Yekop nir man wu ere hol nongwo iwe, ya di pangwi. Pangwo bani Yisas pi pa dire hol ongwo nigi de pire ami di mongwi. Ami di mongwo i hamen omare twel klok mongwi. ⁷ Mol pangure yol Sameria al ta nir holala dire u pa dungwi. Dungure Yisas yu ditongwi, “Nir honggi ta nenaminba?” ⁸ Di te mongwo i na gina hobi homena bring si nenamna dire ere malgi omingi. ⁹ Ena yol Sameria al i Yisas yu ditongwi, “Ni Yuda yal irawe. Te na Sameria al irai molia. Talongwo na nir holga i nerala di dine?” Yuda arihobi Sameria ari hobi kina pana gale hawaii ta di wakimia. ¹⁰ Ena Yisas al i yu ditongwi, “Ni nan God tobo pirari pare awai pire na tongwo irai maing, te nir hongga na to di ni tega i na maing pinanba, ha sire wa dunua. Pir pa dina dama hong di na tenanga nir yangwo ni teralba.” ¹¹ Dungure al i yu ditongwi, “Yahuno, nir man wu engwiwe, alba ala dimia. Ni mugu ta ere molkinia. Tal ire nir yangwo hol na terala di dine? ¹² Nan yalhobi kwiana moya Yekop nir i man wu e na tongure hol ne mominia. Te homa weni Yekop wang aung hobi ire, kun bulamahau kul nongwo hobi ire dire, nir i hol nongwo nir dimia. Yekop yal bir momba, ni Yekop a ime ol teno?” ¹³ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ari hobi nir i nenangwiwe, nere emgi nir hon gonamia. ¹⁴ Gonamba na nir ni teralga nenanga nere, emgi nir hon ta golkinania, yamoni mol pananga panania. Na nir i yal ta tegere, nomani sina i nir oleng erere ya panangwo yal i mol pai gobari inangure ari hobi pi nir digan bani bere monamua.” ¹⁵ Dungure al i yu ditongwi, “Yahuno, nir i na na tengere nere, emgi nir hon ta golkiralua. Te nir mala i girungwo tangwo hol ne molga bani molga i pisole ya molalua.” ¹⁶ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni bli si malgi pire winimbi gala dire a ire unana po.” ¹⁷ Dimba al i yu ditongwi, “Na winambi ta molkimua.” Dungure

Yisas yu ditongwi, “Ni winambi ta molkimua dingiwe, ha pangwo kara dinia. ¹⁸ Homa ni yal ana hol bani muru gal enia. Te omaga yal ta kina monga i, ni winimbi ta molkimua. Ni ha wo kara dinua.” ¹⁹ Dungure al i Yisas yu ditongwi, “Yahuno, omaga na ni han pa dia. Ni God hana togu yal monga pamua. ²⁰ Na Sameria nabe hobi, pi hamen hul i molere, God maa e toma dimua.” ²¹ Dungure Yisas al i yu ditongwi, “Alhuno, hamen haung ta u tibi unangure, hamen hul ire, Yerusalem ire dire, hon ta maa e tekinaminga pamua. ²² Na ha di ni tega i ogolo piro. Ni yol Sameria talhan ta hankirere, maa e te monia. Te God honagi i, Yuda ari yal ta aki di na tongure, nan yalhobi sigare kunaminua. Kunaminga i pirere na Yuda yalhobi God maa e te mominua. ²³ Mominba, habang omaga u tibi umia ari para weni Nabe ha maing maa e terala di pinangwo i, gaung tani taman. Kwiang para God tegi dire ha pangwo dire maa e tenangwo pamua. Yu onangwo yal i Nabe wai hanangwo pamua. ²⁴ God iwe, ari gaung hongwo tali ta holkima, kwia tani momia. Ena yal ta maa e terala di pinanga i, gaun tani taman. Kwian para God tegi dire ha pangwo dire maa e tenanga pamua.” ²⁵ Dungure al i yu ditongwi, “Ni ha dinga i na haya piria. Mesaia ta unangwo mere piriwa. Unangwo i haang Kraist, molere talhan hobi para weni nibil di na tenangwo mere piriwa.” ²⁶ Dungure Yisas yu ditongwi, “Unamua dingiwe, na molere omaga ni kina ha di mobilua.” ²⁷ Yu di te mongure, na gamnahobo u pa dimingi. Dire, “ayo Yisas al i kina ta tal ongwo ha wai ol mome?” di hamingi. Di haminba, “Yisas talongwo al i kina hawai one?” ditenaminba, gai golere han uning si olimingi. Te al i, “tal holo une?” di pinaminba, ere gai gole han uning si olimingi. ²⁸ Ena al i nir hongwo mugu aidole, bli si malgi ongwi. ²⁹ Pirere arihobi yu ditongwi, “Na ari ta mongwo habal pire uminia. Para pinana wio. Yal iwe,

na tal tau homa weni ol waga meri maing di tibi ol na tongure, ayo, Kraist mom mo, di hane wiwa.”³⁰ Dungure arihobi oo malgi aidole guru di Yisas mongwo bani ungwi.³¹ Ungwo gin iwe, na gamnahobi ha ura pangwo di tere, “Tisao, menan gongi homena nere molkino?” dimingi.³² Diminba Yisas yu di na tongwi, “Na homena ta nerala dire oliba, neralga homena i ni yalhobi han po sikinua.”³³ Dungure na gamnahobi nan ha diriyala ole yu dimingi, “Yal ara homena tenangwo nerala di dime?”³⁴ Diminba Yisas yu di na tongwi, “Na homena neralua digiwe, yu pamia. Na nu sungwo uga yal i, ha di na tongwo meri, wine olere, honagi ol te pisolalga pamua.

³⁵ “Ena ni yalhobi krehaman ha yu dinia, Homena yare haba sui sui dire monaminga, homena aang denamua. Yu dinba, na di ni terala piro. U sina i han wabo dire hanega. Haya aang domia bulanga mere pamua.³⁶ Homena yananga yal i tobo i molere, bulanga hobi kina para mol pai gobari inanua. Yanangwo yal i bulangwo yal i kina ereho miling panangure yasuri gun enamua.³⁷ Yal ta yangure yal ta bulimua, diga i ha pangwo kara diwa.³⁸ Yal ta u sina ta homena miling yare tul haning dere i wanangwo bani ni bulana pio. Yalhobi homa honagi nega dire olere, homena miling yangwo aang domia. Dongwo bani ni yalhobi homena mebin dangwo bulanua,” dungwi.

³⁹ Ena Sameria ari hobi iwe, al i Yisas ha boling ari hobi di tibi ol tomia pirere, Yisas pir tongwi.⁴⁰ Ena Sameria arihobi, Yisas mongwo bani ure, “Yal Yisas ye, na kina tau mol pai omingere nanua,” ditongwi. Ditongure Yisas ari haung sutani Sameria arihobi kina mongwi.⁴¹ Mongure ari miki weni ure, Yisas grang wine olere pir tongwi.⁴² Tere al i yu ditongwi, “Na yalhobi ni gran tani pirere, Yisas pir tekiminia. Yisas nin grang para pirere, omena

hanere diminga yal i ari yal al para weni aki di na tongure sigare kuminga irawe,” dungwi.

Yisas King honagi yal ta wang nibil pangwo awai ol tongwo ha

⁴³ Ena hamen haung sutani wai sungure, Yisas na gina kina Sameria aidolere, ere Galili omingi. ⁴⁴ Omingere, Yisas nin yu dungwi, “God hana togu yalhobi nin ganbani haang ta paikimia. Paikimba, ere Galili ongwo, o, God hana togu yal umua dungure waminua.” ⁴⁵ Ena Yisas Galili pi pa dungure ari hobi kina pana gangwi. Homa erin haung Yisas tal ta ongwo i hanere, pana gal tongwi.

⁴⁶ Ena Yisas na gina kina Galili probins Kena oo malgi pi molere homa nir wo i hon ongure u wain gobere ongwo bani pi pa dimingi. Ena Kapaneam oo malgi gaman kene ongwo yal ta wang nibil ongwi. ⁴⁷ Omia irang ere mole pir momba, Yisas na gina kina Yudia pisolere, ere Galili umua dungwo pungwi. Pirere yal i doling bol ya pirere wana awai ol tenanba dire, hong di te i ongwi. ⁴⁸ Ongure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi tal guma hon dongwo olga hankinanga pir na tenano? Tekinanga pamua.” ⁴⁹ Dimba gaman kene ongwo yal i yu ditongwi, “Yahuno, na wana omaga gonangwo pamia haya bli si wo.” ⁵⁰ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni wani i ya momia, ere po.” Dungure yal i Yisas ha dungwo i ha pangwo dimua di pire ere ongwi. ⁵¹ Ere pi mongure honagi ari ta u bangi pa dungwi. Pa dire yu ditongwi, “Wani irai aire heba nere ya moni momua.” ⁵² Dungure irang yu ditongwi, “Hamen haung talmere mongere gir i ya mome?” dungwi. “Ongi omare wan klok gaung nega dire wai simua,” dungwi. ⁵³ Dungure irang i yu nomani si pungwi, “Ayo, Yisas ongi omare wan klok wani u wai omua di na tongwo mere irai, u wai omua,”

dipungwi. Di pire irang tani kungwo hobi algi doling bole Yisas grang wine olere pir tongwi.

⁵⁴ Ena Yisas Yudia aidolere Galili pire tal guma hon dongwo sutani Galili ganba bani i tibi olungwi.

5

Yisas Betesda nir digan mala hong yal ta awai ol tongwo ha

¹ Ena moli pire Yuda ari hobi erin bir ta u mala ongure Yisas ere Yerusalem malgi ongwi. ² Ena Yerusalem malgi bani kun sipi sipi hona grang ta mala nir digan mongwo, haang Betesda.

Mala i hona grang ana hol bani muru ke aine mena olungwi. ³ Olungure mala i ari nibil ongwo miki weni ire, omeling gi dungwo ire, kebering aling ki sungwo ire dire, mongwi. (Mongure ensel ta nir digan ala pire nir i hone pera kungwi. ⁴ Kungwo gin iwe, ari hobi gintani nir ali namna dire han momba, yal taniga homa iri si nir ala pire u wai ongwi. Omia homa iri sungwo yali u wai omua di pungwi.) ⁵ Ena yal ta me erin tri pela ten et yia molere nibil pai mongwi. ⁶ Mongure Yisas pi hamba, hamen haya nibil omia ul pare pare momia hangwi. Hanere yu ditongwi, “Ni si hon erala di pino?” ⁷ Dungure nibil ongwo yal i yu ditongwi, “Yahuno, nir ho tongwo gin i, na yal ta na aule i pi nir ali olangure u wai nalba? Na nan nalga pamiba, yal ta iri si homa pire na pia si emgi olimua.” ⁸ Dungure Yisa yu ditongwi, “Ni aire kugal ire hol wayo.” ⁹ Ditomia yal i yulang gaung para nimni mole, kugal kri di ire hol wangwi.

Wangwo gin iwe, Sabat habang mongwi. ¹⁰ Momia Yuda ari hobi u wai ongwo yal i yu ditongwi, “Omaga erin bir mominia, kugal kri di wakio.” ¹¹ Dungure yal i yu ditongwi, “Na awai ol na tongwo yal iwe, yu di na tomia, kugal i nin kri di wayo dungwo meri waiwa.” ¹² Dungure

ari hobi hon sirin bol tongwi, “Kugal kri di wayo di ni tongwo yal i haang arawe?” ¹³ Dimba u wai ongwo yal i Yisas hang pirkimia nomani si mongwi. Ari yal al miki weni u yobile momia Yisas haya ere ongwi.

¹⁴ Ena emgi Yuda ha maing oo ala awai ol tongwo yal i momia, Yisas hanere yu ditongwi, “Pino, ni omaga u wai onia. Tal nigi dongwo hon olkio. Onanga God tal pring oun weni dongwo ni tenangure inanga pamua.”

¹⁵ Dungure yal i ere pire Yuda ari hobi yu ditongwi, “Na awai ol na tongwo yal iwe, haang Yisas.” ¹⁶ Ena Yisas Sabat habang awai ol tomia, Yudari hobi hanere, tal nigi dongwo kebering hole ol tenamna dire ongwi. ¹⁷ Omba Yisas Yuda ari hobi yu ditongwi, “Na nabe haung haung honagi ol momia. Ol mongure na kina ereho obilua.” ¹⁸ Yu dungwo i Yuda ari hobi pire nega dire Yisas si gonamna dire ongwi. Ena Yisas Sabat haung Lo mana dungwo pir ole honagi omio, te God na nan nabe weni momua dimio, te yali ha dungwo hobi God na kina kunung mobilua dimia, nigi de pire si gonamna dire ongwi.

God Wang honagi olala dire yulang ingwo ha

¹⁹ Ena Yisas yu dungwi, “Na ha weni di ni teralia. Hamen nabe Wang Weni na molia. Molere na nan piriga meri pire ta olkiwa. Nabe tal ongwo meri hanere oliwa. Nabe na kina ereho obilua. ²⁰ Nabe wang na iwe, yong miling na te molere, honagi para weni nibil di na te momua. Emgi honagi bir weni nibil di na tenamia. Tenangwo i olalga ni arihobi hanere, ganulun dinanua. ²¹ Ena Nabe ari gongwo hobi tau uling yungwo airungure mol pai hon tomua. Tongwo tal i Wang na ari talime tal nigi dongwo pring kina wangwo hobi tau nu ke teralgere, sigare kunamua. ²² Nabe nin ari hobi ha hol ol tenama di pino? I ta ol tekinamia. Yulang na na tomia na ari hobi ha

hol ol te moliwa. ²³ Molia Nabe haang a yuwo olanga meri Wang na para hana ayuwo olanga pamua. Yal ta Wang na hana a yuwo olkinga i, na bai nu si olungwo yal Nabe ere para haang a yuwo olkinanga pamua.

²⁴ “Na ha weni kara di ni teralga piro. Yal ta na grana pirere, na bai nu si olungwo yal i ha dungwo doling bole a i si wanangwo i, mol pai gobari haya imua. Emgi ha hol bani ta ikinamua. Gongwo meri gomiba, omaga sigare kule u wai omua. ²⁵ Ena habang ta u tibi namua diga i omaga u tibi umua. Habang i gongwo hobi God Wang na ha diga pirere, tau ogolo pir na tenamba, tau pir uning si monamua. Te pir na tenangwo hobi mol pai wai haya imua. ²⁶ Nabe iwe, mol pai bling memini yal momia. Mongwo tal i Wang na ere yulang na tongure, mol pai bling memini yal ere moliwa. ²⁷ Te Nabe yulang wang na na tongure Ari Wang Weni na ari hobi kwi mol tere ebir si te molalga pamua. ²⁸ Ha i pirere nomani si gogo dalkio. Habang u tibi nangwo gin i, ari yulagi engwo bani yone pai mongwo hobi, na nuguna pirere, ere mena unamia. ²⁹ Urere tal wai ongwo hobi mol pai hol nangure, talime tal nigi dongwo ongwo hobi ha hol bolimbani monamua.

Yal tau Yisas haang dal tibi olungwo ha

³⁰ “Ena na tal olgiwe, na nan piriga mere pire ta olkiwa. God Nabe grang piriga mere i wine olerere ari hobi ebir sire ha hol ol te moliwa. Na nan piriga mere pire ha hol ta olkia, na nu si olungwo yal i grang wine ole olga wai pamua. ³¹ Ha iwe na nan hana tani diralga kunung panamo? I ta paikinamia. ³² Yal ta ere momia. Molere na ha diga mining aki dungwo pinua. Pinga i ere ha pangwo kara dungwo piriwa. ³³ Homa ni yalhobi yal tau Yon mongwo bani nu si olingere, pirere Yon ha pangwo meri kara di tibi olungure, pinua. ³⁴ Yal ta na ha diga mining

aki dikiangwo tamamua. Na piriga God ni yalhobi ni aki di ni tenama di pire di tibi oliwa. ³⁵ Yon iwe, kewa lampi dongwo meri momia dongure kurani si ari mongwo nomani gaung bani emua. Engwo i ni yalhobi yon horega onangure wai pire haung obilga pir tenua. ³⁶ Yon na ha diga mining aki di na tomba, ta aki di na tongwiwe, mo yu omua. Ongwo meri, Nabe honagi na tongwo meri na ol pisolia. Olgere, hana mo mibi ongwo hangwiwe, o God yali na bai nu si olungwo pamua di hania. ³⁷ Te Nabe na bai nu si olungwo yal iwe, na ha diga mining aki ni na te mongwo bani momua. Momba, ni yalhobi grang pikirirere, te gumang hankire dinua. ³⁸ Nabe na bai nu si olimba, grang wine olkinia, Nabe hakuria boling kul ni teiba, pir sina ekinua. ³⁹ Mol pai gobari inanga ipire ha maing buku kere pir monia. Monba, ha maing buku i, na nan hana nibil di tibi ol ni tomba, pir tekina. ⁴⁰ Ni yalhobi na molga bani ure, mol pai wai inanga ha pirikinua.

⁴¹ “Ena na iwe, ari maa e na tenama di pirikiwa. ⁴² Na ni yalhobi haya ni han po sia, yon milni God tekina. ⁴³ Te na iwe, Nabe mongwo bani yulang ire ya ime wiiba, ni yalhobi ereyu pir na tekina. Tekinba, yal ta nin gaung pir yuwo ere monga bani unangwo gin i, ganulun dire pir tenana. ⁴⁴ Ni yalhobi enin abin nin wama dire maa e tenga i wai pinua. Pinba, God tani weni momia, ni tal onga wai piriwa, di na tenama di pirikinua. Pirikinga ipire, ni yalhobi tal ole God pir tengere nima name? ⁴⁵ Nabe mongwo bani ni tal ongi na di mere si tenama di pino? I ta si tekiralia. Nan kwiana moya Moses pir tenga yal iwe, nin monga maing di ba bonangure gai gonana. ⁴⁶ Yal Moses ha dungwo ogolo pir tenanga na para pir na tenanba, pir tekina, na para pir na tekina. Moses na hana kuria ha di engwo dimia. ⁴⁷ Dimba, ni yalhobi yal Moses ha dungwo meri pir tekina, na diralga tal ole pir na tenane?” dungwi.

6

*Yisas ari 5,000 homena tongwo ha
(Mat 14:13-21, Mak 6:32-44, Luk 9:10-17)*

¹ Ena Yisas ha i di te pisolungure ere nir digan Galili Taibirias bina hoibi omingi. ² Omingere ari tabin bir weni u ku bole tal guma hon dongwo ole nu nibil awai ongwo i hanere, Yisas doling bol ongwi. ³ Ena Yisas na gina kina hamen hul mo pirere ami di momingi. ⁴ Mominga gin i, Pasoba erin haung mala ungwi.

⁵ Ena Yisas ari mongwo bani han wabo dimba, ari miki weni u tabin simia hangwi. Hanere Pilip yu ditongwi, “Nan homena makena bring sire ari hobi tomingere nename?” ⁶ Yisas ha ta dinangwo pirala dire sirin bol tere Pilip kwi han mongwi. ⁷ Ena Pilip Yisas yu ditongwi, “Nan tu handred kina ipire homena bring simingere ari hobi obil nenangwo kunung benamua.” ⁸ Dungure Yisas gamahobo ta Saimon Pita ebering Endru mole yu dungwi, ⁹ “Kumil ta mongwo ya, breti nigi dongwo ana hol bani ire, pisi su ire dire, dima dungwiyawe. Dimba ari hobi miki weni momia homena gi obil tomingere kunung bekinamua.” ¹⁰ Dimba Yisas yu di na tongwi, “ari hobi ami do di to.” Timiya kul miki weni bomia, bongwo bani ami di mongwi. Mongwo hobi iwe, yagr namba i mu dire miki weni paib tausen momia. ¹¹ Ena Yisas homena breti ire, “God homena na tenga wai piriwa” dire du dire arihobi ebir si tongwi. Tere pisi su ire ongwo meri yu olere, ebir sire arihobi tongwi. ¹² Tongure ari hobi nere miing ongwi. Ongure Yisas na gamnahobo yu di na tongwi, “Homena nere egere olungwo tal i, i ku bole gal giro. Tau aidolana di pirikiwe.” ¹³ Dungure na yalhobi homena breti ana hol bani nere egere olungwo tal i, i ku bole gal basket ana holo holo kebena sutani girimingi.

¹⁴ Ena ari hobi homena i nere tau egere olere, Yisas tal guma hon dongwo omia hangwi. Hanere yu dungwi, “Aye, God hana togu yal unama dungworai, omaga ganba baniya u tibi ungwo haminge.” ¹⁵ Dimia Yisas pungwi. Pungure ari hobi ure Yisas na nan singaba king monangure kiana ol gogo dal teralua di pire a i si mongwi. Mongwo sina i Yisas simeng bol tere haya ere hamen hul omia, ari hobi hankungwi.

*Yisas nir aulung bani hol wangwo ha
(Mat 14:22-33, Mak 6:45-52)*

¹⁶ Ena hamen girungure na gamnahobi ere nir digan bina omingi. ¹⁷ Pirere ere sipi ala pire Kapaneam namna dire omingi. Hamen hama sungure Yisas humia na yalhobi nan pi momingi. ¹⁸ Momingere hamen hair mu dinba ure nir sii bir weni umia. ¹⁹ Na yalhobi sipi pul si pi nir mini sina omingi. Omingere Yisas nir aulung bani bare u pa dungwi. Dimia na yalhobi hanere milna sigiri gomingi. ²⁰ Gominba, Yisas yu di na tongwi, “Na nan wiya, kul pirikio.” ²¹ Dungure na yalhobi “ala wo” diminba, sipi gintani u nir bina pa dungwi.

Ari yal al tau Yisas wa dungwo ha

²² Ena tanangwo ari yal al hobi Yisas hamen hul omiraya, unama dire nir digan bina i kwi han mongwi. Yisas na gamnahobo kina ereho sipi ala i oma di pirikimia, na gina hobi nin omiraya di hangwi. ²³ Ena Taibirias sipi tau Yisas breti bigi dire gamahobo kina kuria sire nongwo bani u pa dungwi. ²⁴ U pa dungure yalhobi Yisas gamnahobo kina umua dire han momba, hungure yalhobi hon wa du i Kapaneam ongwu.

Yisas hamen homena breti moliwa dungwo ha

²⁵ Ena yalhobi wa du i pi nir digan bina pire hamba, Yisas momia hanere yu ditongwi, “Tisao, ni tal haung u timiya pa dine?” ²⁶ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na ha pangwo di ni teralia piro. Ni yalhobi homena breti ni tega ne miin onga ipire na wa dunba, te na yulang ire tal guma hon dongwo olga i pirere na wa dukinua. ²⁷ Ni yalhobi homena wo nengiwe, yo te mena olinia, ipire honagi tani olkio. Nomani kwian honagi para i mu dire ol i pire sigare kule mol pai gobari inanga pamua. Te Nabe God yulang haya na te pisolimia homena iwe, na Ari Wang Weni molia, ni teiwa.” ²⁸ Dungure yalhobi yu ditongwi, “Na yalhobi tal olere God honagi ol tenamne?” ²⁹ Dungure Yisas yu ditongwi “God honagi ni yalhobi onanga yu pamia. God na nu si olungwo yal molga ipire, pir na tere grana wine ol na to.” ³⁰ Dungure yalhobi yu ditongwi, “Ni tal guma hon dongwo tal onanga na yalhobi hanere pir ni tere gran wine onamne? Te tal honagi ongere hanamne? ³¹ Na kwiana moya yalhobi ganba po engwo bani menan gol molere, homena ta haang mana God tongwo nomia. Nongwiwe, ha maing mining ta yu pamia, God homena ire pia si manbi ole yali toma dimua.” *(Eks 16:4)* ³² Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni ha weni kara dinba, na di ni teralga piro. Yal Moses iwe, homena ni tekungure, Na Nabe tani homena ni tongwo pamua. ³³ Homena breti God ni tongwiwe, yal ta hamen bani pisole, ya ime ure, ganba ari mol pai i tibi ole ni tomua.” ³⁴ Dungure yalhobi yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni homena i mone na te monange.” ³⁵ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi yulan homena na tani molia. Te yal ta na dolna bonangwiwe, kwian nomani menan ta golkinamua. Te yal ta na pir na tere wa monangwiwe, nomani kwian nir ta gol molkinamua. ³⁶ Ena ni yalhobi na haya na han po sinba, pir na tere wine ol na tekinua.

³⁷ Nabe ari tau i na terala di pinangwo hobi na pir na tere dolna bonamua. Bonangwo hobi na ere po di teral mo? I ta ditekiralua. ³⁸ Na nan piriga mere pire hamen bani ya ime ure tal yu ta olkiralua. Na bai nu si olungwo yal i grang wine ol tere olalua. ³⁹ Yal iwe, yu onama dire na bai nu sire honagi ana bani emia. Engwo i memini yu pamia. Ari yal al tau nu ke tere i na kebena bani tabin sinangwo hobi, na ta aidolalga paikimua. Te emgi habang kul enangure hamen ganba wai sinangwo gin iwe, uling yugere airangwo pamua. ⁴⁰ Nabe iwe, yu nomani si pimia. Ari tau Wang na na hanere, pir na tere wine ol na tenangwo hobi, mol pai gobari ire mol panangwo panamua. Te habang kul enangwo gin i, uling yugere airangwo pamua,” dungwi.

⁴¹ Ena Yisas, “Na nan hamen homena molere ya ime wiwa,” dungure Yuda yalhobi para para ha di tole ware yu dungwi, ⁴² “Yisas iwe, yal Yosep wang irai momia, nan irang aang para han po siminga irawe. Talongwo hamen bani ya ime wiya dime?” ⁴³ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi ha di tole wakio. ⁴⁴ Yal ta yamoni na dolna bonanga paikimia. Na Nabe yal ta ni aule i ure na molga bani olangwo yali, na dolna bonanga pamia. Bonangere emgi habang kul enangwo gin iwe, ni ulni yugere airanga pamua. ⁴⁵ Hana togu yalhobi ha di buku ala engwo i, God nin arihobi nir si tenangure pinangwo pamua. Yal ta Nabe grang pire hanere wine oliwa dingiwe, na dolna bonanga ha wo dinua di hanamua. ⁴⁶ Yal ta Nabe gumang hankimia. Na nan tani Nabe God kina si daule mole gumang hanere wiwa.

⁴⁷ “Ena piro. Yal ta na pir na tere wa monanga yali, mol pai gobari ire mol pananga pananua. ⁴⁸ Na nan nomani mol pai wai homena moliwa. ⁴⁹ Homa weni kwiana moya hobi ganba po engwo bani mole homena haang mana nere

moli pire emgi gol wai simua. ⁵⁰ Gomba, hamen homena ta ya ime umia. Yal ta nenangiwe, ta golkinanua. ⁵¹ Na hamen homena molia, hamen bani aidole ya ime wiwa. Yal ta mol pai homena i nenangi, nere ya mol pananga pananua. Na homena breti ni tegiwe, na nan gauna miing ni teiwa. Teya ganba ari yal al hobi nere mol pai wai inamua. Na ha weni kara di ni teya ogolo piro,” dungwi.

⁵² Ena yu dungure Yuda ari hobi nin ha bolbin dungwi, “Yal i gaung miing nan nenanua, dungwo i talongwo di na tome?” ⁵³ Dungure Yisas yu ditongwi, “Piro. Ari Wang Weni na gauna miing nekire, algi nekire dinanga, mol pai wai ta ikinanua. ⁵⁴ Te yal ta na gauna miing nere algi nere dinanga yali, mol pai gobari ire ya mol pananga pananua. Emgi habang kul enangwo gin iwe, ulni yugere airanua. ⁵⁵ Ena na gauna miing iwe, algi kina homena nima ongwwo dimia. ⁵⁶ Yal ta na gauna miing nere algi nere dinaga yali, ni na kina si daule mol i nabilga nabilua. ⁵⁷ Nabe mol pai bling memini hong yal i na nu sungure wiwa. Ugere bling memini yal i yulang na tongure na ere mol pai bling memini yal moliwa. Molia yal ta na gauna miing nenangiwe, mol pai yulana ni tegere ire ya mol pananga pananua. ⁵⁸ Panangiwe, na homena molere hamen bani aidole ya ime ugere nenua. Homena nenga iwe, kwiana moya homena mana nere mol i pire, gongwo meri ta nekinua. Homena i nenaga mol pai gobari ire ya mol pananga pananua.” ⁵⁹ Dire Yisas Kapaneam ha maing oo ala i ha nir si tere ha i ditongwi.

Yisas ha iwe nomani wai inangwo ha

⁶⁰ Ena Yisas ha dungwo i doling bongwo ari miki weni pirere yu dungwi, “Ha dungwiwe, na yalhobi pir oun de iminia. Ara ogolo pire wine oname?” ⁶¹ Yu dire momba, Yisas ha di tole wangwo i haya han po sungwi. Sire yu

ditongwi, “Na ha di ni tegarai ni yalhobi pir oun denanga na pisolano? ⁶² Na Ari Wang Weni molia, inaa di ere hamen bani pi molalga talwa di pinane? ⁶³ God Kwiang aki di na tongure, mol pai wai ominia. Te gauna iwe, aki di na tenangure mol pai wai inamno? I ta ikinaminia. Na grana ha di ni tega i, mol pai ire, God Kwiang ire mol pai wai onanga pire di ni teiwa. ⁶⁴ Teiba, ni yalhobi monga sina i tau nomani si pir na tekina.” Homa Yisas ari nomani si pir tekinangwo hobi haya pir po simua. Te bai tal sinangwo yal i ere haya pir po simua. ⁶⁵ Ena Yisas ha ainere yu ditongwi, “Nabe God yal tau yulang tere aki di tekinangure, na molga bani ure dolna bonamo? I ta bolkinamia. Homa God yulang tenangure na molga bani ure dolna bonangwo pamua. Ha wo kara diwa,” dungwi.

⁶⁶ Ena Yisas ha i ditomia doling bongwo ari miki weni pire Yisas mobing hal wa tere ere ongwi. Pire emgi hon ure Yisas doling bolkima. ⁶⁷ Yu omia Yisas na gamnahobo ana holo holo kebena sutani yu di na tongwi, “Ni yalhobi para na na pisole nan mo?” ⁶⁸ Dimba Saimon ha yu ditongwi, “Yal Yisas ye, na yalhobi ni aidole makena naminga han dine? Ni hani iwe, wine oli pire, mol pai gobari ire mol panaminga panaminua. ⁶⁹ Ni God mongwo bani kina si daule monia di piminga irawe.” ⁷⁰ Dungure Yisas yu di na tongwi, “Ni yalhobi ana holo holo kebena sutani nu ke ni teiwa. ⁷¹ Teiba, ni monga sina i yal ta kumo pamua.” Ena kumo haang engwo yal iwe, yal Saimon wang Yudas momia. Yal iwe, Keriot ganba hong yal han dimia. Yal Yudas iwe, Yisas grang wine ongwo yal weni momia, bai tal sikingwo mere sungwi.

7

Yisas nin gamahobi pir tere a i si wakungwo ha

¹ Ena habang ta Yisas Galili ganba wa mongwi. Molere Yuda ari hobi Yisas sirala di omia hanere emgi hon Yudia ganba nangwo ha pirikungwi. ² Kire momba, homena aang domia Yuda ari hobi oo tabil sire gal mole erin mongwi. ³ Ena Yisas ebering hobo Yisas yu ditongwi, “Timiya aidole Yudia ganba namna pano. Omingere gaminahobo irai ni tal guma hon dongwo ol tengere hanamia. ⁴ Ari tibi monangwo yali, tal kul si onamo? I ta olkinama. Yal ta guna hana ari hobi para pinama dire sina weni mole i tibi olungwo haminua. Yu ongwo meri onanga ari hobi ni gun han pinamua.” ⁵ Ebering hobi Yisas ha dungwo doling bole a i si wakire yu dimia. ⁶ Ena Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi habang girungwo tangwo moli unga moli nania, na habang olo mala humua. ⁷ Ari para weni ni yalhobi ta yong ki e ni tekimba, na tal nigidi dongwo ongwo di tibi ol waga i hanere yong ki e na tomua. ⁸ Ni yalhobi nin pi erin molere homena nenana pio. Na nalga ha pirikiwa. Na nalga haung kul ekimua.” ⁹ Ditere Galili ganba ya mongwi.

Erin haung Yisas harala dire ongwo ha

¹⁰ Ena Yisas ya mongure ebering hobi erin habang erin mole homena si gal nerala dire ere ongwi. Ongure emgi Yisas u tibi engure ari ta hankima, kul si ongwi. ¹¹ Ena Yuda ari hobi erin habang i Yisas unam mo dire kwi han mongwi. Mole, “makena mome?” dire sirin sirin bole wa du i ongwi. ¹² Ena ari hobi haning hol wangwi. Ware tau “yal wai momua” dimba, tau, “hasu kela kul wangwo yal momua” dungwi. ¹³ Dire ha ta di tenamba, Yuda ari hobi kulung pire ha ta di tibi ol tekima.

¹⁴ Ena erin i tau mol sina mugu sungure, Yisas ere Yuda ari bling mining ha maing oo ala pire ari hobi ha nir si te mongwi. ¹⁵ Mongure Yuda ari hobi ha nir si tongwo pirere

nomani si gogo dale yu dungwi, “Yal i sikul dikimiraya, ha maing makena i ure nir si tome?” ¹⁶ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na ha nir si ni tegiwe, na nan hana taman. Na nu sungwo yal God grang pire di tibi ol ni teiwa. ¹⁷ God yulang na tomia pire ha pangwo di tibi oliwa. Yal ta God grang wine olala di pinangiwe, na ha pangwo dimin mo, hasu dimin mo, emgi nin ebir si pinanua. ¹⁸ Yal ta nin nomani sinangwo wai panangwo di tibi ol tenangwo i, nin gaung pir yuwo ere dinangwo pamua. Pamba, yal ta nu si olangwo yal i gaung pir yuwo erala di pinangwo yali, nin gaung pir yuwo enangwo paikimia. Hasu kuni talime gerai ta i tibi olekire amane monamia. ¹⁹ Homa yal Moses God Lo krehaman ha para di ni tongwo pinia. Pinba, yal taniga wine olkinua. Wine oliwa dinba, krehaman ha mining ta yal ta sigolkio dimba, na na si golala di onia. Olere ha i wine olkinua.” ²⁰ Dimba ari hobi yu ditongwi, “Ni kumoigi pania, ara ni si goname?” ²¹ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na tal nimni mongwo ta olga hanere nomani gogo siniraya. ²² Homa yal Moses wani hobi gaung banta bol olo di ni tomiraya. Tomiba, tal iwe, hongebe kwiana moiya memini pangwo ongwo meri omaga ya ol monua. ²³ God Lo krehaman ha Moses wine olala di pire, Sabat habang kumil migi gaung bol olinia. Ole tenba, na nibil pangwo yal ta Sabat habang awai ol tega wigi sire u wai ongwo i, ni yalhobi talongwo nigi de pir na tene? ²⁴ Omin ya mone hangi hanere ebir sinanga paikimia. Nomani ogolo si piri kunung olere ebir sinanga pamua,” dungwi.

Arihobi, “Yali Kraist mom mo?” dungwo ha

²⁵ Ena Yisas yu dungure Yerusalem malgi ari tau yu dungwi, “Ari hobi yal ta si gonaminua dungwo yal irai momio? ²⁶ Hanega. Yal i ari maulung bani molere ha dimia. Dimba ari hobi ha ta sikir maure diguane wa

tekimia. Yuda ari singaba yal i singaba Kraist moma di ham mo? ²⁷ Singaba Kraist monangwo oong maning han po sikinaminba, yal iya oong maning han po siminga irawe,” dungwi.

²⁸ Ena Yisas ha maing oo ala ya molere ha nir si te mongwi. Mole gala bir dire yu dungwi, “Ni yalhobi na na hanere, oona mana han po siwa di pino? Pinba na nan piriga mere pire ta huya. Nabe na nu sungure wiwa. Yal God ha pangwo hong yal momba, ni yalhobi han po sikinua. ²⁹ Na yal i kina si daule mole na nu sungure wiya, yal i maing na nan han po siwa.” ³⁰ Dimiawe ari hobi han honamba, yal i habang olo werigi dikimia han uning si olungwi. ³¹ Ena ari miki weni Yisas pir tere ha dungwo a i si mole yu dungwi, “Kraist emgi ure tal guma hon dongwo onangure, yal i tal ongwo i ya ime sinamo? Ta sikinamia. Kraist yal i para mongwo haniwa,” dungwi.

Yalhobi plisman ta Yisas hane sinama dire nu si olungwo ha

³² Ena ari hobi haning hol wamia, Perisi yalhobi pirere ha maing oo kene ongwo hobi ditongwi. Ditere ha maing oo kene ongwo hobi ire, Perisi yalhobi ire dire, polisman tau nu si olungure, Yisas han sirala dire ongwi.

³³ Ena Yisas ha yu dungwi, “Na haung obilga ni yalhobi kina mobilua. Molere ere na bai nu si olungwo yal i mongwo bani siina di nalga pamua. ³⁴ Nalgere emgi ni yalhobi na wa dunanba, hon ta na hankinanua. Pi molalga bani ni yalhobi tal ole ure na hanane?” ³⁵ Dungure Yuda arihobi nin di wama tere yu dungwi, “Yal i u makena nangwo nan hankinaminga pire dime? Yal i yol Griki ganba Yuda ari tau pi mongwo bani pire ha maing nir si tenama nam mo? ³⁶ Ni yalhobi na wa dunanba, hon ta na hankinanua. Pi molalga bani ni yalhobi tal ole ure na hanane? dungwo irai memini pirkiminue,” dungwi.

Nir iwe nomani mol pai nabilungwo ha

³⁷ Ena erin i wai sinama dire ku bir weni bole mongwi. Mongwo gin iwe, Yisas u aire mole gala bir dungwi, “Yal ta nir gonangwo na molga bani ure nenama. ³⁸ Te yal ta na ha diga i doling bole pir na tere monangwo i, yong sinali nir kung sungwo mere aine aine pai monangwo monamua. Ha maing mining ganing ha yu dire bole emua.” ³⁹ Yal ta Yisas pir te wanangwo God Kwiang inangwo i pire Yisas ha yu di emia. Habang gin i, Yisas manbi mole God kina si daule molkimia, God Kwiang olo ya ime huma.

Arihobi poing paing sire bolbin dungwo ha

⁴⁰ Ena ari tabin hobi Yisas ha dungwo i pirere yu dungwi, “God hana togu yal ta unama dungwo irai yal i weni momue.” ⁴¹ Dimba yal tau yu dungwi, “A, i ta molkima. Singaba Kraist momue.” Dimba yal tau yu dungwi, “A, singaba Kraist Galili ganba u tibi hunamia. ⁴² Ha mining ganing ta yu pamia, Kraist iwe, Debit gang momia. Molere Betelehem Debit oo malgi kul enamua dimiraya.” (Mai 5:2) ⁴³ Ari hobi sikira dire tau “momua”, tau “molkimua” di mongwi. ⁴⁴ Tau Yisas han honamba, yal ta pire Yisas aling su a i si molkungwi.

Yuda ha maing singaba hobi Yisas pir tekungwo ha

⁴⁵ Yu ongure polisman hobi hon ere pi ha maing oo singaba, Perisi hobi kina mongwo bani ongwi. Ongure yu sirin bol tongwi, “Yal i aule ire hunia, talongwo one?” ⁴⁶ Dungure polisman yalhobi yu ditongwi, “Homa Yisas ha dungwo tal i yal ta yu dinangwo hankiminga irawe.” ⁴⁷ Dungure Perisi yu ditongwi, “Yal i ni yalhobi para kela kul ni tongwo time. ⁴⁸ Na gamna hobo kaunsil yal ta mo, Perisi yal ta yal i ha dungwo nomani si pir tomo? Ta pir tekimia. ⁴⁹ Tekimba, ari tabin hobi Moses God krehaman ha i ogolo pirikimia, i bolimbani olimua. Olungure God

yong ki ei tere gumang bani kun yo hau ire ungwo mere han monangwo monamua. ⁵⁰ Ena Yuda ari kaunsil yal ta Nikodimas homa Yisas mongwo bani ure pir tongwo yal iwe, omaga mole yu ditongwi, “Nan krehaman ha iwe, yu pamiraya. Yal ta ha dinangwo pirekire, ha hol ya moni going hane ol tenaminga paikimia. Ha dinangwo homa pirere, oun denangwo emgi ha hol ol tenaminga pamua.” ⁵¹ Dimba ari hobi yu ditongwi, “Ni Galili yal mono? God hana togu yal ta Galili ganba u tibi hunamua dire ha maing buku di engwo pamia, ni kere pirikino?” dungwi.

8

Al ta yal wu sungwo ha

¹ (Ena ari hobi para ere hona hona omba, Yisas ere hamen hul Olibe ongwi. ² Pi molere honmil sinamoki ere ya ime ure ha maing bling mining oo ala ongwi. Ongure ari hobi para u ku bongure ha maing nir si te mongwi. ³ Mongure God Lo krehaman ha nir si tongwo hobi ire, Perisi tau ire dire, al ta yal wou sungure, aule ire pire ari hobi mongwo maulung bani engwi. ⁴ Ere Yisas yu ditongwi, “Tisao, al i yal ta wou sungwo hanere aule ire uminua. ⁵ Nan krehaman ha memini pangwo yal Moses yu di emiraya, al ta yu onangwo kwahulu ire nugu sigu di olo dimiraya. (Lev 20:10, Diu 22:22-24) Dimiraba, ni tal onama di pine?” ⁶ Dire ha holere Yisas ha di mere si tenamna di pungwi. Pimba Yisas ikwi bole aling miling ganba bani mining bongwi. ⁷ Bol mongure ari hobi sirin sirin bol tongure, Yisas hon han piga dire yu ditongwi, “Ni yalhobi monga sina i yal ta tal nigidi dongwo olkinanga prin paikinangure wigi sire monanga yali, homa al i hulu nugu sigu dinanga pamua.” ⁸ Yu ditere hon ikwi bole ganba mining bongwi. ⁹ Ena yalhobi ha i pirere, gai gole tan tani yoro di maini ongwi. Pire singaba hobi homa engure

gamahobi emgi ere onzwi. Ongure Yisas nin mongure al i kina ereho mongwi. ¹⁰ Mongure Yisas aire mole al i yu ditongwi, “Alhuno, yalhobi ni ha hol ol ni tongwo irai molkimia ere omo?” dungwi. ¹¹ “Yal Yisas ye, para ere omua,” dungwi. “Na para ha hol ol ni tekia. Ni ere malgi pirere emgi tal onga tali hon olkio,” ditongwi.)

Yisas “Na ganba kewa moliwa, “ dungwo ha

¹² Ena Yisas hon aine arihobi yu ditongwi, “Na iwe, ganba kewa lampi molia. Yal ta na na dolna bonanga yali, si bongwo ali molala di pino? I ta molkinana. Kewa dere kurani sungwo bani mol pai ol i nanga nanua.” ¹³ Dungure Perisi yalhobi Yisas yu ditongwi, “Ni nin pinga meri pire dinia. Dingiwe, u hasu pamua.” ¹⁴ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ogolo pir kun ole dikinia. Na nan molga maing di ni tega i ha pangwo kara di ni teiwa. Na kwaling ta ure kwaling ta nalga hol i para pir po sire molia. Moliba ni yalhobi na kwaling ta ure kwaling ta nalga hol i para pir po ta sikinia. ¹⁵ Na ganba ari hobi nin memini pangwo ebir singa tal sinia. ¹⁶ Na iwe, yal ta yu ebir si tekiwa. Tekiba, gin ta yal ta ebir sire ha hol ol teralga hol wai ol teralga pamua. Na nan ol teralga taman. Nabe na nu si olungwo yal i kina ereho si daule moli pirere, ol teralga pamua. ¹⁷ Ena ni yalhobi krehaman ha yu pamiraya. Yal sutani grang u tani nangwo i ha pangwo dinamia. ¹⁸ Te na ha diga i, na nan dima di pirikio. Nabe na bai nu si olungwo yal i kina ereho si daule mole grana u tani obilua.” ¹⁹ Dungure ari hobi yu ditongwi, “Nabin ma mome?” dungwi. “Na Nabe kina na hankinia. Na molga maing han po sinanga, Nabe maing para han po sinanga pamba,” dungwi. ²⁰ Ha maing oo weran ta awai moni olungwo bol bani Yisas molere ari hobi ha yu ditongwi. Ditomba ari hobi ta han

sikima. Han sinangwo habang werigi dinangwo sinamba, werigi dikimia han uning si olungwi.

Yisas, “Na nalga holi ni yalhobi ta honanua,” dungwo ha

²¹ Ena Yisas hon ainere yu ditongwi, “Na ere nalia. Nalgere ni yalhobi na wa dunanba, tal nigi dongwo ol wanga pring pai ni tongwo bani gonanua. Na nalga hol i dolna bolala di pinanba, ta bolkinanua.” ²² Dungure Yuda ari hobi yu dungwi, “Na nalga hol i dolna bolala di pinanba, ta bolkinanua di na tomia, memini iwe, yal i nin wi sire gonangwo pire dim mo?” ²³ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi manbi timiya u tibi unia. Na God mongwo bani ya ime wiwa. Ni yalhobi ganba baniya hong monia. Te na iwe, ganba baniya hong ta molkiwa. ²⁴ Na ha haya di ni te pisolga pinia. Tal nigi dongwo ol wanga prin i kina ereho gonanua. Na molga maing di ni tega ogolo pirikinangiwe, tal nigi dongwo ol wanga prin i ya di panangure kina ereho gonanua.” ²⁵ Dungure arihobi Yisas sirin bol tongwi, “Ni ara mone?” Dungure Yisas yu ditongwi, “Na ha hongebe di tibi ol ni tega yal irai molgiwe. ²⁶ Ni yalhobi mole tal ol i onga maing iwe, na di tibi ole ebir si ni teralia. Teraliba, na bai nu si olungwo yal i ha pangwo mere ogolo weni di nima pire momia. Mongure na ha i, i ure ganba ari hobi di ni teiwa,” dungwi.

²⁷ Ha iwe, Yisas hamen Irang di tibi olimba, ari hobi pir po sikimia. ²⁸ Sikungure Yisas arihobi yu ditongwi, “Na Ari Wang Weni molia. Molgere emgi na si gole a yuwo olanga gin iwe, na ha hongebe di tibi ol ni tega yal irai molga maing han po sinanga dimia. Sinanga gin i yal i nin pungwo mere pire tal ta olkungwo pamia. Irang yulang tongure ire ha nir si tongwo pamua di pinania. ²⁹ Te na bai nu sungwo yal i na kina ereho si daule mole ubilga moli nabilua. Na honagi ol molgere yal i na wai hamia, mobing

hal wa na tenangure na nan ta molkiralga pamua.”³⁰ Ena Yisas ha i di te pisolungure Yuda ari tabin hobi tau yal i pir tere mongwi.

Haweni miling pangwo ha i ol ni tenangure han holkungwo meri monanga ha

³¹ Ena Yisas pir tongwo hobi yu ditongwi, “Ni yalhobi na hana ogolo pire wine onangiwe, na gamna hobo weni monanua. ³² Molere ha miling pangwo hobi muru di engwo i ogolo pinanua. Pirere han holkungwo mere molere tal nigidi dongwo olkire, amane monanua.” ³³ Dungure Yuda ari hobi ha pring yu siina ditongwi, “Na Ebrahim gang mominge. Molere nir honagi ari ol ware han hongwo mere ta molkiminue. Han holkungwo mere monanua di na tenga i, tal ole molalga pire dine?” ³⁴ Dungure Yisas yu ditongwi, “Yal ta tal nigidi dongwo ole wa monangwo yali, God pring tongwo i yal i nin han honangure wa monamua. ³⁵ Singaba ta yal ta han holere honagi ol na to dinangwo gobari ol te monamo? I ta molkinamia. Wang i nin honagi ol na to dinangwo i, gobari ol te monangwo monamua. ³⁶ Ni tal nigidi dongwo ol wanga pring bani hani pai monanba, God Wang na iwe, ure gule ole a poira si ni teralga pamia. Teralgere hani ya pai monano? I ta molkinania. Amane weni monanga pamua. ³⁷ Ni Ebrahim gang monga haminia. Haminba, na ha diga i, ni yalhobi pir sina ere a i si wakinia. Wakirere na si golala di onua. ³⁸ Na Nabe God mongwo bani talhan pire hane olga mere iwe, ni yalhobi di tibi ol ni teiba, ni yalhobi a i si wakinia. Nin nabin ha di ni tongwo i, a i si ware monua.”

“Ni yalhobi nabin Seten momua,” dungwo ha

³⁹ Dungure yalhobi Yisas yu ditongwi, “Na nabe tani Ebrahim momua.” Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni Ebrahim gang mona, ongwo tali onanga pamba, molkinua.

⁴⁰ Na ha di ni tegiwe, God ha miling kina di na tongure di ni teiwa. Di ni teiba, ni yalhobi na si golala dire wara kenua. Kenga tali yal Ebrahim ta yu olkimua. ⁴¹ Te ni yalhobi iwe, nabin talhan ongwo meri giu dire onua.” Dungure yalhobi yu ditongwi, “Ayo namine pasendia gir na kungwo momno? Ta molkiminia. Nabe tani God momua.” ⁴² Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni ha pangwo dinba, nabin God moma yon milni na tengere. Na iwe, God kina ereho si daule mole uge. Ure na nan piriga mere pire ta huya. God na bai nu sungure wiwe. ⁴³ Ni yalhobi na ha diga tal ongwo memini pir po sikine? Na ha di ni tega irai ogolo a i si wananga ha pirikinia. ⁴⁴ Ni yalhobi nabin tani kela mala hong Seten momia. Yal iwe, yon wu bili nangwo haung ni yalhobi para pi kebering bani tabin si monanga monanua. Seten iwe, homa weni sigongwo hani bling memini momia. Molere du ha gogo di wa molere, ha miling kina pangwo hol i ta doling bolkimia. Bolkire hasu kela mala hong yal hani bling memini momia. Molere nin memini pangwo mere olere hasu di wamua. ⁴⁵ Na iwe, ha pangwo kara di ni teiba, ni yalhobi pir na tenanga tekina. ⁴⁶ Ni yalhobi monga sina i yal ara na tal haung tal nigi dongwo olgere di tibi olane? Na ha pangwo kara di teya, ni yalhobi talongwo pir na tekine? ⁴⁷ God kul engwo hobi iwe, God nin granng wine omia. Omba, ni yalhobi God ta kul engwo molkinia. Molkirere na ha diga a i si wananga ha pirikinua,” dungwi.

*“Yisas Ebrahim kul ekungwo haung na homa moliwa,”
dungwo ha*

⁴⁸ Ena Yuda ari hobi Yisas yu ditongwi, “Ni kumoigi panua. Wiyol ta Sameria yal monua, di ni tegarai, ha pangwo kara di ni teiwa.” ⁴⁹ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na kumoigi payo? Ta paikia. Na Nabe haang a yuwo oliba,

ni yalhobi na hana di kul sinua. ⁵⁰ Singiwe, na nan hana dal yuwo erala di dima di pino? God na hana dal yuwo erala di olere ha hol ole ebir si na te momua. ⁵¹ Yal ta na grana ha wine onangiwe, ta golkinania, ya mol pananga pananua.” ⁵² Dungure Yuda ari hobi yu ditongwi, “Omaga na yalhobi haya ni han po siminia. Ni kumoigi panga time. Nabe Ebrahim haya gongure, te God hana togu yal hobi haya gol i omia. Te ni, yal ta na grana wine olere ta golkinania, ya mol pananga pananua dinga i, tal ongwo dine? ⁵³ Nabe Ebrahim gomia, ni singaba Ebrahim i ime olere, ni mokene kulala di dino? Te God hana togu yalhobi ere gomia. Ni talongure na nan singaba molalua di pire gaun di yuwo ene?” ⁵⁴ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na nan hana dal yuwo emua dingiwe, eralga paikimia. Te yal ta na hana dal yuwo engwo yal iwe, Nabe momia. ⁵⁵ Ni yalhobi God haang dal tenga yal iwe, na Nabe momua. Momiba ni yalhobi han kun olekinia, na nan han po siwa. Te na yu di ni teralia, God na hankiwa di ni teralgiwe, hasu di wanga mere di ni teralba. Na kara han po sire ha dungwo meri ogolo wine oliwa. ⁵⁶ Ni yalhobi kwian moya Ebrahim iwe, na unamua dire homa gun e na tomua.” ⁵⁷ Dungure Yuda ari hobi Yisas yu ditongwi, “Ni me erin pipti ta i olekinga ipire talmere ole Ebrahim hanane?” ⁵⁸ Dimba Yisas ari hobi yu ditongwi, “Ebrahim olo ta kul ekungure na homa moliwe. Ha weni kara di ni teiwa.” ⁵⁹ Dungwo i ari hobi nigi de pire Yisas hulu kuba sinamba, yal i ha maing oo ala kul si molere ere maini ongwi.

9

Yisas omeleng gi dungwo yal ta awai ol tongwo ha

¹ Ena Yisas na gina kina wiyala pire yal ta omeling gi dungwo mongwo hamingi. Yal iwe, homa aang yong miling sina omeling gi dire mena ungwi. ² Ena na gamnahobo

Yisas yu sirin bol tomingi, “Tisao, yal ara tal nigi dongwo ol tongure, aang yong miling sina omeling gi dire ume? Irang om mo, aang om mo, nin ome?” ³ Diminba Yisas yu di na tongwi, “Omeling gi dungwo yal i irang aang tal nigi dongwo ongure te nin tal nigi dongwo ongure omeling gi dimua dingiwe, memini yu paikimia. Omeling gi dikima God yulang tekinangwo pamba, omeling gi dimia God yulang tere a pila di tenangwo hananga pamua. ⁴ Omega ari ya dungwo meri na bai nu sungwo yal God honagi ol i naminga pamia. Te hamen kul engwo gin i, hamen si bonangwo honagi onaminga haung ta diki namia. ⁵ Na omaga ganba baniya ya molgiwe, ganba kewa lampi dongwo meri mole arihobi au di te moliwa.” ⁶ Dire e bil si ganba bani ole nonere omeling holo holi aklu gale bil tongwi. ⁷ Bil tere yu ditongwi, “Ni Siloam nir digan bigi sinana po.” Dungure ere pire grang gumang bigi sungwi. Sire ere memini ure omeling wai dungure hangwi.

⁸ Hamiawe, eni hobi molere, “homa yal i homaulung ami di molere, moni na to dire hong di na te mongwo haminiraya, omaga yal i mom mo, ari wo mome?” dungwi. ⁹ Dimba yal tau “momua” dungwi. Yal tau “gumang grang hongwo meri irai homba, molkimua” dungwi. ¹⁰ Dimba yal i nin mole, “na weni kara molge,” dungwi. “Tal ongere nin omin pila dime?” dungwi. ¹¹ “Yal ta haang Yisas wa dinga yal irawe, ganba nonere omena holo holi aklu gale bil na tomia. Tere, Siloam nir digan bigi sinana po di na tomia. Di na tongwo meri pire bigi sigere omena gumana wai dungure talhan para haniwa,” dungwi. ¹² “Awai ol ni tongwo yal i makena mome?” dungwi. “Mongwo hankiwa,” dungwi.

¹³ Ena yal i omeling haya gi dungure aule ire Perisi mongwo ongwi. ¹⁴ Ongwo gin iwe, Sabat habang Yisas

banba dirin nonere yal i omeling apila ditongwi. ¹⁵ Ena Perisi yalhobi yal i hon sirin bol tongwi, “Ni omin pila dingi talmere ol ni tome?” dungwi. “Yal i ganba nonere omena bani aklu gale bil na tongure bigi si olega omena wai dimua,” ditongwi. ¹⁶ Dungure Perisi yal tau mole, “Yal i Sabat habang ta wine olkimia, God yal i ta nu si olekimua,” dungwi. Te yal tau mole, “A, tal nigi dongwo ongwo yal i awai honagi ol tekinamba, omia hankino?” dungwi. Dire ari sikira dire bolbin di mongwi. ¹⁷ Molere omeling gi dungwo yal i hon sirin bol tongwi, “Yal i omen apila di ni tongwo ni talwa di pir tene?” dungwi. “Yal iwe, God hana togu yal moma diwa,” dungwi. ¹⁸ Dimba Yuda ari hobi yal i omeling gi dungwo apila di tongure moma di hane molkima. Molkimba, irang aang gala dungure ure di tibi olungwi. ¹⁹ Ena Yuda ari aang irang ha hol ol tere, “Ni yasuri wani momo? Kul nega haung omeling gi dire mena umua dino? Dinba omaga omeling wai dungwi hankino?” dungwi. ²⁰ Dimba irang aang suri yu ditongwi, “Gir iwe, na yasu kul ebilang momia. Mena ungiwe, na yona milna sina omeling gi dire mena ungiwe i waga momia. ²¹ Momba omeling pila dire wai dungwiwe, na yasuri han po sikibilua. Sikibilio, te yal ta apila di tongwo yal iwe, ere para han po sikibilua. Sikibilia, ni yalhobi nin yal i sirin bol piro. Pinanga ari gir momia, nin hamia di tibi olamua.” ²² Ena irang aang suri iwe, Yuda ari hobi kulung pirere ha yu ditongwi. Te Yuda ari hobi iwe, homa nin ha yu di ere momia. “Yal ta ha maing oo ala ure, Yisas singaba Kraist momua dinangwo yali, ha maing oo ala hon huyo” dire, hobang si tenamua di emia. ²³ Yu di engwo ipire, irang aang suri kul pirere, “Yal i ari gir momia, nin sirin bol piro,” ditongwi.

²⁴ Ena ari hobi omeling gi dungwo yal i hon gala dire yu ditongwi, “God maulung bani ha di nima pire ani apli di

hole ha weni kara diralua, di na to. Yal irai tal nigi dongwo ongwo yal momia han po siminua.” Dungure omeling gi dungwo yu ditongwi, “Talime om mo, olkim mo, na han po sikiwa. ²⁵ Sikiba, na homa omena gi dungworai hon pila dungure talhan para hanere wa molga yawe,” dungwi. ²⁶ “Yal i tal ol ni tome? Omen pila dingi tal ol ni tongwo dine?” dungwi. ²⁷ “Na haya di ni tega irai pirikinua do. Talongwo hon hon di ni teralga pira di dine? Ni yalhobi yali doling bolala di dino?” dungwi. ²⁸ Dungure ari hobi ha nigi dongwo dire yu ditongwi, “Ayo ni nin yal i gamahobo monia. Na yalhobi yal Moses gamahobo mominga timawe. ²⁹ God Moses ha di tere tere ongwo haminga irawe. Haminiraba, yal i ungwo kwaling han po sikiminue.” ³⁰ Dungure omeling gi dungwo yal i ha pring yu ditongwi, “Ayo, yalhobiya, ha di ta ta olungwo tima pire. Ni yalhobi yali ungwo kwaling hankiwa dinba, ure na omena i a pila di na tomia. ³¹ Ena God iwe, talime ol wangwo yalhobi pire tekungwo nan haminua. Tekimba yal ta God maa e tere grang ha wine ole doling bonangwo yal iwe, God yal i pir tongwo haminia. ³² Homa weni hamen ganba ol engwo mol i uminga haung i yal ta omeling gi dungwo a pila di tenangwo hankiminga irawe. ³³ God yal i nu si olekima, omena a pila di na tekungure.” ³⁴ Dungure ari hobi yu ditongwi, “Ni nimai nabin kuni nere ni kul engwo monia. Talongwo ha di holo ol na tene?” Dire ha maing oo ala aule ire pire, pia si maini ole, “ere po” ditongwi.

Omeling gi dire nomani paikungwo meri mongwo ha

³⁵ Ena Yisas pungure, Yuda ari omeling gi dungwo yal i si doling i maini olimua dungwo pungwi. Pire wa du i pire omeling gi dungwo yal i mongwo hanere yu ditongwi, “Ni Ari Wang Weni pir ten mo tekine?” ³⁶ Dungure, “Yal

Yisas ye, Ari Wang Weni ara han dine? Han dinanga yal i na pir tenaminba?” dungwi. ³⁷ “Ni haya hangiwe. Pir tenanga yal i ni kina omaga ereho mole ha di yuwo ya ol mongiwe,” dungwi. ³⁸ “Yisas ye, ni pir ni teiwa,” dungwi. Dire ikwi bole Yisas maa e tongwi. ³⁹ Ena Yisas ha aine yu ditongwi, “Na ganba bania ugiwe, ari ebir sirala dire wiwa. Ebir sigere ari omeling gi dungwo hobi hon a pila di teralgere talhan para hanamua. Te omeling pila dungwo hobi omeling gi dungwo yal mongwo meri monamua.” ⁴⁰ Dungure Perisi yalhobi kina ereho molere ha dungwo i pire yu ditongwi, “Na yalhobi para omena gi dungure dino?” ⁴¹ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi omin gi dinangure monanga iwe, tal nigi dongwo ol wanga God pring ni tekinamia. Ni tekinamba, omena wai dimua diniraya monga bani tal nigi dongwo ol wanga pring ya dimua,” dungwi.

10

Kun sipi sipi u bani ha di bole di engwo ha

¹ Ena yal Yisas yu dungwi, “Ena piro. Yal ta kun sipi sipi u sina nala dinanga i, hona grang nanga pamba, iri sire onga pamia. Onga yali, talime homena kuni ari mole wangwo meri wanua. ² Hona grang u sina ongwo yal iwe, kun hong yal momua. ³ Hona grang kene ol mongwo yal i hoiri yaule tongure wamua. Ware kun sipi sipi tan tani haang dale ma dimua. Dire maini homa e tongure kun hobi gone dire omua. ⁴ Pirere hong yal homa e tere gala dungwo kun hobi doling bole omua. ⁵ Yal ta pire ma dinamba, kun hobi nugung pirikimia gone dinangwo paikimua. Nugung pirikimia te nulu di daang namua,” dungwi.

⁶ Ena Yisas ha iwe, kun sipi sipi bani di bole di emba, ari hobi memini ogolo pir po sikungwi.

Yisas kun sipi sipi hobang wai mole kene wai ongwo ha

⁷ Ena Yisas ha hon ainere yu ditongwi, “Ena piro. Na nan kun sipi sipi u hona grang molia. ⁸ Yal tau homa ongwo hobi homena kuni nere ariwo taling tol di nongwo momia. Mole pire ma dimba, kun sipi sipi nugung pirikimia. ⁹ Te na nan hona grang molia. Yal ta na molga ure ala nala hoiri yaule na to dinanga, yaule ni teralga, God si hon e ni tenangure sigare kule u wai nanua. Pirere maini ala tere wa molere mol pai homena nere monanua. ¹⁰ Ena kuni ongwo yal iwe, ala pire kuni ire, si gole, isusu olala dire umiwa. Umiba na iwe, ari hobi mol pai tegere kunung benama dire wiwa. ¹¹ Ena na kun sipi sipi kene waole moliwa. Molgere kun sipi sipi gamna hobi si gonamba, na gauna pir tekire yakel digere na sigonama di piriwa. Golere kun sipi sipi hobi emgi breng ol irala di piriwa. ¹² Te yal ta tobo honagi ol ware kun sipi sipi kene ogolo olkimua. Ariwo kungwo momua di pimua. Di pire han momba, awi biing ungwo hanere kun hobi aidole te banta omia. Ongure awi biing ure tau si nongure, tau te ususu omua. ¹³ Tobo honagi ol wangwo yal iwe, kun hobi miling pir tekire, gintani te u banta namia. ¹⁴ Ena kun sipi sipi hong wai molere kun kene wai oliwa. Olgere sipi sipi mongwo meri mongwo hobi na nuguna pimua. ¹⁵ Te Nabe na nomani si piriga meri pir po simba, te na Nabe nomani si pungwo meri ereyu pir po siwa. Siga meri iwe, kun sipi sipi kulga hobi nomani si pungwo meri pir po siiba, te na nomani si piriga meri kun hobi ere pir po simua. sungwo hobi iwe, miling pire yakel digere na sigonangwo meri piriwa. ¹⁶ Ena kun sipi sipi kulga u taniya ta molkinia, u bantau ere para momua. Mongure na aule ire wiwa. Ure kene ol molgere na nuguna pinangwo i tani olalga pamua. Olere na nan muru kene ol molalga pamua.

¹⁷ Na nan mol pai aidolalga pamia. Aidole emgi hon

iralga pamua. Yu olala di olga ipire Nabe yong miling na tomia. Te yal ta na sigolala di onangwiwe, kunung ta paikinamia. ¹⁸ Na nan moli pire golalga haung mala unangwo pire golalga pamua. Na golala di olalga, na nan nimni mole golalga pamia. Gole ti hon airala di olalgiwe, na nan ereyu nimni mole airalga pamua. Ha diga i, na nan taman. Nabe di nima pire yulang na tomia yu olalga pamua.”

¹⁹ Ena Yisas ha dungwo i pirere Yuda ari sikira dire ha bolbin di mongwi. ²⁰ Tau mole, “Kumoigi pamia. Pare du ha dimia. Pir tenano?” dungwi. ²¹ Dimba te tau mole, “A, kwia du haure ha dikimia. Kumoigi pangwo hobi omeling gi dungwo yalhobi a pila di tenamo? Ditenangwo paikinamua,” dungwi.

Yuda arihobi Yisas i kura ol tere kiang pai tongwo ha

²² Ena erin ta u tibi ungi. Erin iwe, Yuda ari hobi Yerusalem ha maing oo hoiri yaule engwo hon nomani si pire erin mole God gun e tere tere mongwi. Molere Yuda ari ganba hair gongwo haung mongwi. ²³ Mongure ena Yisas ha maing oo ala oo ke ainungwo Solomon aibing wa mongwi. ²⁴ Wa mongure Yuda ari hobi u yobilere yu ditongwi, “Ha di na tekinga nomani si gogo daliminia, tal one? Ni singaba Kraist monanga ha kara di tibi ol na tomo.” ²⁵ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na ha haya di ni tegarai, pir na tekingiwe. Na Nabe yulang na tongure irere tal ta ta olga hania. ²⁶ Haniba ni yalhobi na kun sipi sipi kulga mongwo meri molkire ogolo pir na tekina. ²⁷ Na kun sipi sipi kulga hobi na nan grana wine omia. Ongure na nan kun hobi han po sia. ²⁸ Sigere kun hobi na na dolna bomia. Bongwo hobi iwe, mol pai gobari teralga ire ta golkinamia, ya mol panangwo panamua. Mol panangwo bani yal ta ana bani tol di inamo? I ta ikinangwo pamua.

²⁹ Na Nabe modui dungwo yali, arihobi haya nu ke tere, i na ana bani e pisolimia. E pisolere nimni mole kene ol momia. Yal ta tol di inangwo kunu paikinamua. ³⁰ Nabe na kina tani mole si daule mobilua,” dungwi.

³¹ Ena yu dungure Yuda ari hobi yong ki ere hulu ire sirala di ongwi. ³² Omba Yisas yu ditongwi, “Nabe na awai honagi para weni nibil di na tongwo mere ni yalhobi monga bani i tibi ol ni teiwa. Teiba honagi tau ta ol ni tekiwa. Tal honagi olga paikungwo pire na sirala dire one?” ³³ Dungure Yuda ari hobi yu ditongwi, “Awai honagi ongiwe, hulu kuba ni sirala di olkia. God kina si daule moliwa dingiwe, God gaung ha sinia, ni sirala di oliwa. Ni ari monba, God kina si daule molala di pingiwe.”

³⁴ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni nin krehaman ha mining ta yu pamia.

‘God haya yu di na tomia. Ni arihobi iwe, God ni ol engure God nomani pangwo meri panua.’ *Sam 82:6*

Dire ha di engwo i ya di panangwo pamua. ³⁵ Te God iwe, ha maing di tongwo hobi, ‘ni arihobi iwe, God ni ol engure God nin nomani pangwo meri panua,’ ditomia. ³⁶ Ena na iwe, Nabe na nu ke na tere na bai nu sungure ganba baniya wiwa. U molere na God Wang moliwa digarai ni yalhobi God gaung ha sinua di na tenia. Talongwo di na tene?

³⁷ Na Nabe honagi olkiralga, ni yalhobi pir na tenano? Pir na tekinanga pamia. ³⁸ Pamiba na Nabe honagi ol te molga haniba, ni yalhobi ogolo pir na tenanga mere tekinua. Ha nir si ni tega pir na tekinba, honagi olga hanga i pir na tekinanga pamba, pir na tekinua. Ena Nabe na kina si daule moli nabilga nabilia di pinangiwe, na tal olga i maing a i si ware ogolo piro,” dungwi.

³⁹ Ena ari hobi han holala dire pi abama dungure ere ongwi. ⁴⁰ Ena Yisas na gina kina Yodan nir bare iri si hoibi omingi. Pire yal Yon homa nir bil tongwo bani momingi.

⁴¹ Momingere ari tabin bir weni u pa dungwi. U pa dire yu dungwi, “Yal Yon tal guma hon dongwo ta onangwo hankiminia. Hankiminba, Yon iwe, yal Yisas tal onangwo maing di tibi olungwo i, ha pangwo kara dimua.” ⁴² Dire ari miki weni pir tere wine ongwi.

11

Lasaras gongwo ha

¹ Ena Betani oo malgi hong yal ta haang Lasaras nibil ongwi. Ena Betani oo malgi iwe, al Maria abimbi al Mata oo malgi dungwi. ² Ena al Maria iwe, Yisas kebering bani wel santa garu di bil tere breng eme ire kli sungwo al mongwi. Al iwe, keunimbi Lasaras nibil ongwi. ³ Ongure al suri yal ta bai nu si Yisas mongwo olere, “Yal Yisas ye, nin enin ta Lasaras irai nibil omua, ditenana po,” ditongwi. ⁴ Dungwo ha i Yisas pirere yu dungwi, “Nibil pangwo han dingi gonamo? Ta golkinamia. Nibil ongwo i God haang a yuwo olama dire omia. Olangwo meri, God Wang na ere para hana a yuwo olamua,” dungwi.

⁵ Ena Yisas al Mata ire, ebering ire, keunimbi Lasaras ire dire, yong miling tongwi. ⁶ Tere “Lasaras nibil omua” dungwo ha i pirere mongwo bani ari haung sutani ya mongwi. ⁷ Molere emgi Yisas na gamnahobi yu di na tongwi, “Ere Yudia namna pano.” ⁸ Dimba na gamnahobi yu ditomingi, “Tisao, naminba, Yudia ari hobi hulu ni sirala dimia. Ni hol i hon nala di dino?” dimingi. ⁹ Diminba Yisas yu di na tongwi, “Ari haung taniga honmil obil tamo? I ta takimia. Honmil omare pudungwo para tamia. Tangure yal ta hamen tare au dikanangure hol ware hogan sinamo? Au dungwo han kun ole wamia. ¹⁰ Hamen girungwo hol wangwiwe, au dungwo hane wamo? Ta hane wakimia. Hogan simua.” ¹¹ Direre Yisas ha hon aine yu di na tongwi, “Na enan ta Lasaras haya ul pamia. Na

pire hon uling yuralga airamua.” ¹² Dungure na gamnahobi yu ditomingi, “Yal Yisas ye, Lasaras ul panangwo nibil wai sinamia aire ya monamua.” ¹³ Diminba, Yisas Lasaras gongwo hanere ha saa tere dimba, na yalhobi ha weni dima di pire bol yare memini pir po sikimingi. ¹⁴ Pir po sikimingere Yisas di ba bolere, yu di na tongwi, “Lasaras haya gomia. ¹⁵ Na ni yalhobi wa di piriga yon horega onangure ogolo pir na tenana di pire na pi yali kina molkiga wai piriwa. Yal i pai mongwo bani namna pano.” ¹⁶ Yisas gamahobi kwal gir kul engwo tal iwe, yu kul engwo yal ta haang Tomas mole na gamnahobo tau yu di na tongwi, “Nan para naminga i, gonaminga uminia pano,” dungwi.

Yisas “Airangwo ya, te mol pai iwe, hong bling memini na moliwa,” dungwo ha

¹⁷ Ena Yisas na gina kina pi malgi pa dimingi. Pa dire hamingere Lasaras ari yulagi engwo bani man wu emia, hamen haung sui sui dire pai mongwo hamingi. ¹⁸ Ena Betani malgi iwe, Yerusalem mala weni dungwi. ¹⁹ Dungure Yerusalem ari yal al hobi ure, hai mere, al Maria Mata kina keunimbi gomia yong aura di te mongwi. ²⁰ Mongure al Mata Yisas umua dungwo pungwi. Pirere pi bangi pire uminga hangwi. Ena al Maria oo malgi ami di mongwi. ²¹ Ena al Mata Yisas yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni timiya ya mona, na keunambi golkinangwo dimba. ²² God sirin bol tenanga tal ta ni tenama di piriwa.” ²³ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni keunbi iwe, si hon ere airamua.” ²⁴ Dungure al Mata yu dungwi, “Habang kul ere ganba wai sinangwo gin iwe, ari para weni airangwo gin i airama di piriwa.” ²⁵ Dungure Yisas yu ditongwi, “Airangwo ya, te mol pai iwe, hong bling memini na molia. Yal ta na grana wine ole moli pire gonangiwe, golere mol pai wai inanua.

²⁶ Te yal ta hon molere na pir na tere grana wine ol i nanga yal i, golala di pinanba, ta golkire ya mol pananga bani pananua. Ni ha i nomani si pin mo pirikine?” ²⁷ Dungure al Mata yu ditongwi, “Piminia. Ni singaba Kraist God Wang ya ganba bania unga na nomani si pir ni teiwa,” dungwi.

Yisas hai mengwo ha

²⁸ Ena al Mata ha i di pisolere ere memini pire ebering al Maria gala di nin bangi ere yu ditongwi, “Tisa haya u molere ni sirin bomua.” ²⁹ Dungure al Maria pi bangi pire Yisas na gina kina uminga na hangwi. ³⁰ Yisas Mata di tongwo bani ya mol pare olo hungure Maria ure hangwi. ³¹ Hangure Yuda ari hobi oo ala molere, Maria yong aura di te mongwo hobi Maria aire gintani omia hanere doling bol ongwi. Pirere yu nomani si pungwi, Maria ari yulagi engwo bani pire hai merala dire oma di hangwi.

³² Ena al Maria Yisas na gina kina mominga bani u pa dire hangwi. Hanere ya habilai sire yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni timiya mona, keunambi golkinangwo dimba.” ³³ Dire hai mengure Yuda ari hobi para hai howa dire memia Yisas hangwi. Hanere miling pirere miling gul sungwi. ³⁴ Sirere, “Makena man wu ene?” dungwi. “Yal Yisas ye, eminga dima hanana wo,” dungwi. ³⁵ Dungure Yisas hai mengwi. ³⁶ Mengure Yuda ari hobi yu dungwi, “Yal i gongwo yal i yong miling tomia hano.” ³⁷ Dimba tau yu dungwi, “Yal iwe, ari omeling gi dungwo a pila di tongwo yal momo? Monangwo Lasaras aki di tenangure golkinangwo pamba,” dungwi.

Lasaras haya gongwo bani Yisas uleng yungure airungwo ha

³⁸ Ena Yisas miling gul go sungure na gina kina ere yulagi engwo bani omingi. Engwo bani iwe, hulu grang

bir weni dungure hulu ta kwaling pera di engwi. ³⁹ Engure Yisas hanere, “Hulu a krigi si mena olo,” dungwi. Dimba gongwo yal i keunimbi al Mata yu ditongwi, “Yal Yisas ye, yal iwe, hamen haya gongwo eminga hamen haung sui sui dire pai momia. Haya bil yare kunung unamua.” ⁴⁰ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni na onangwo pamia dire ogolo pir na tenanga, God yulang hananua, di ni tekimno?” ⁴¹ Dungure ari hobi hulu i mena olungwi. Olungure Yisas han gala dire yu dungwi, “Nabe, na ha diga pir mongi wai piria. ⁴² Habang habang na ha di ni tega pir monga bani monia. Ari yal al tabin mala mongwo hobi hanere, God bai nu sungure umia, di pinama dire di ni teiwa.” ⁴³ Yu ditere gala dire, “Lasaras ni maini wo,” ditongwi. ⁴⁴ Ditongure gongwo yal i aire maini ungwi. Maini umia kebering aling bani iwe, banisi han dale tongwi. Tere grang gumang bani para gal yobile han dale tongwi. Tongure Yisas hanere, “Han i gule ole to. Tengere hol wanamua,” ditongwi.

Isrel singaba hobi kene ongwo hobi kina Yisas si golala dire ha hongwo ha

(Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2)

⁴⁵ Ena Yuda ari tau Maria hol ire ungwo hobi iwe, tal ongwo i hanere Yisas pir tongwi. ⁴⁶ Tomba tau ere pi Perisi yalhobi mongwo bani pire Yisas tal ongwo ha i boling kul tongwi. ⁴⁷ Tongure Perisi yalhobi pirere, ha maing oo singaba mongwo bani pire Yuda ari Kaunsil hobi gala di ku bole yu ditongwi, “Yal i tal guma hon dongwo miki omia, nan tal ol tenamne? ⁴⁸ Nan han uning si olimingere, yal i tal yu ol monangwo, ari hobi para pir tere grang wine ole doling bonamia. Bonangure yol Roman kene ol na tongwo yalhobi hanere ha maing bling mining oo si gale nan na i susu olamua.” ⁴⁹ Ena ari mongwo sina i yal ta Kaiapas ha maing singaba nambawan molere yu ditongwi, “Ni

yalhobi maing ogolo hanere, pir po sikinia. ⁵⁰ Nan Yuda para weni gonaminga, wai ta paikinamia. Te yal taniga gonangwo i ari para weni breng ol inamia. Ol inangwo i, wai panamua.” ⁵¹ Ha iwe yal i nin nomani si pungwo meri pire ta dikimia. Yal i me erin taniga ha maing oo singaba president mongwi. Molere yu dungwi, “Yisas golere Yuda ari hobi para weni breng sinamua. ⁵² Yisas gonangure Yuda ari hobi tani taman. God ari nu ke tongwo mol i nangwo hobi breng sinangure u tabin tani sinamua,” dire, awa ha di tibi olungwi. ⁵³ Dungwo gin iwe, Yisas kara si golala dire erin mole ha hol mongwi. ⁵⁴ Momia Yisas Yudia ganba bani hon ta gumang tekima, mena holo holi kul si ware mongwi. Molere Epraim oo malgi pi mongwi. Mongure na gamahobi kina ereho momingi.

⁵⁵ Ena God Isrel arihobi han uning sungwo Pasoba erin haung u mala ongwi. Ongure ari ganba bina holo holi miki weni mo Yerusalem pire, Yudari memini pangwo meri wine ole talime pring i ole na tenama di pire God hau si ke tongwi. ⁵⁶ Yu ol molere Yisas wa du i ongwi. Wa du i pire ha maing oo ala mole yalhobi nin diriyala ole yu dungwi, “Yal i erin habang i Yerusalem unama di pin mo, hunama di pine?” ⁵⁷ Ena ha maing oo singaba hobi ire, Perisi ire dire, ha hol molere yu ditongwi, “Yisas monangwo hananga, bani momua di na to.” Dire han honama dire yu ditongwi.

12

Al Maria wel garu dire Yisas bil tongwo ha

(Mat 26:6-13, Mak 14:3-9)

¹ Ena ari haung ana hol pai muru hol pai taniga wai sinangure han uning sungwo Pasoba erin haung u tibi unama dire kwi han mongwi. Mongwo gin iwe, Yisas na gina kina ere yal Lasaras gongwo hon uling yungure

airungwo yal i kepangwo Betani malgi omingi. ² Omingere ari hobi Yisas homena si gangwi. Si gangure Lasaras Yisas na gina kina ami di mole homena nomingi. Nominga gin i, al Mata homena si gangwo i gwire na tongwi. ³ Tongure ne momingere al Maria wel santa mugu tobo bir weni bongwo kunung wai ungwo ire, Yisas kebering bani bil tere, breng eme ire kli sungwi. Sungure santa kunung wai iwe, oo ala i kunung bengwi. ⁴ Bengure Yisas bai tal sinangwo yal i, mole yu dungwi, ⁵ “Ayo, wel santa i yal ta bring sinangwo moni tri handret kina ire ari talhan anekungwo hobi tenanga pamba.” ⁶ Yu dire ari tal anekungwo hobi miling pirkire gogo dungwi. Dire na gina moni ben dungwo bani kene ol molere kuni nerala dire yu dungwi. ⁷ Dimba Yisas yu ditongwi, “Ni al i han tekio. Al i tal ol na tongwo i, ari yulagi engwo bani nalga pire ol na tomia. ⁸ Te ari tal a nekungwo hobi ni yalhobi kina gobari moli nanga pamia. Te na iwe, ni yalhobi kina gobari go moli ubilua.”

Ha maing oo singaba hobi Lasaras si golala dire ha hongwo ha

⁹ Ena Yuda ari tabin bir weni Yisas Betani malgi momua dungwo pirere u pa dungwi. U p dungwiwe, ya moni ure Yisas tani harala dire huma. Yisas Lasaras gongwo bani uling yungure hon airimua dungwo pire Lasaras para harala dire ungwi. ¹⁰ Umia ha maing oo singaba hobi kina ha holere, Yisas Lasaras kina ereho si gonaminua dungwi. ¹¹ Ena Lasaras haya gomba, Yisas hon uling yungure airungwo i hanere, Yuda ari hobi para weni ha maing oo singaba pisolere Yisas ha dungwo doling bole a i si wamia.

*Yisas singaba king molere Yerusalem ongwo ha
(Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40)*

¹² Ena ari tabin bir weni erin molala dire ere Yerusalem ungwi. Tanangwo Yisas ere Yerusalem unamua dungure ari hobi pungwi. ¹³ Pirere ari hobi er yolang ba di ire pire homaulung kwaling molere na gina Yisas kina uminga hangwi. Hanere gala erakere yu dungwi, “God wai pir tominua. Yal i God mongwo bani ainere umia, God wai pir tominua. Yal i Isrel ari singaba king momia God yal i kene ol to.” ¹⁴ Ena Yisas kun donki ta han holere pi mobing bani au sungwi. Sungwiwe, homa ha maing buku di engwo meri irai giu dire yu ongwi.

¹⁵ Ni Isrel ari hobi, singaba king umia kul pirikio.

Ungwiwe, kun donki giring au
sire, umia.

Sek 9:9

¹⁶ Yisas gamahobo na gina iwe, ha maing buku di engwo i nima omba pir po sikiminia. Emgi Yisas golere hon aire God kina si daule mongwo gin i, na yalhobi nomani si pire, “Ayo, ha di engwo irai nima ongwo pamba, nan hankire gogo molere, omaga hane ganulun diminua” dimingi. ¹⁷ Ena homa Yal Lasaras gongwo man wu engure emgi Yisas pire uling yungwo airungwiwe, ari hobi hamia. Hanere tal ongwo i gung haang si wa dungwi. ¹⁸ Dimia ari tabin bir weni hobi Yisas tal yu omua dungwo ha gung pungwi. Pire pi bangi pire Yisas na gina kina uminga na i tibi ole hangwi. ¹⁹ Hamia Perisi yalhobi nin di wama tere yu dungwi, “Ari para weni na mobing hal wa na tere yal i doling bomia hano,” dungwi.

Yol Griki ari ta Yisas harala dire ungwo ha

²⁰ Ena ari Yerusalem malgi erin haung u pa dungwo hobi mongwo sina i yol Griki ari tani tani ya sina sungure molere, God gumang tongwi. ²¹ Ena Griki ari ungwo hobi, yal Philip Galili probins Betsaida hong yal mongwo bani pirere yu ditongwi, “Yahuno, Yisas monangwo bani di na tengere hanaminba.” ²² Dungure Pilip pire Endru

ditongwi. Ditongure Philip Endru kina ereho pirere Yisas ditongwi. ²³ Ditomba Yisas yasuri yu ditongwi, “Na Ari Wang Weni molia. Molere God kina si daule molalga haung mala ungwo yawe. ²⁴ Ha weni kara di ni teralia piro. Paba miling taniga ulu kul ya ganba bani sikanangwo ya di panamia. Te taniga ya ganba bani sinangwo, pi sire bolere miling miki weni honamua. ²⁵ Yal ta nin gaung pir yuwo ere gaung kene onangwo yal iwe, u talwo nangwo pamua. Te yal ta ganba baniya nin gaung pir tekirere wa monangwo yal iwe, mol pai gobari ire ya mol panangwo panamua. ²⁶ Te yal ta na honagi olala di pinanga yali, na dolna bolo. Bonanga na mol pai olga bani iwe, honagi ari kina ereho mol pai olabilua. Na honagi onanga yal i, Nabe yal i haang a yuwo ol tenamua.

Yisas nin golalua di tibi olungwo ha

²⁷ “Ena omaga na yona milna ho ho mo wi dimia, talwa dirale? Nabe gaung gul iralga olo i tibi ol na tekio, diral mo, dikirale? Diralba, ganba baniya gul irala dire wiraya dikiralga pamua. ²⁸ Nabe, ni nin hani a yuwo olo.” Yu ditongure hamen bani ha ta ya ime ure, “Na hana a yuwo ol i oga, te emgi hon ol i nalga pamua,” ditongwi.

²⁹ Ari tabin mala mongwo hobi ha dungwo i pire, “Ayo, hamen guru dimua,” dungwi. Dimba tau, “Kwia ensel yal i ha ditomua,” dungwi. ³⁰ Dimba Yisas na yalhobi yu di na tongwi, “Ha iwe, na molga ipire ta dikimia. Ni yalhobi kina mominga i pinana dire dimua. ³¹ Omaga iwe, God ganba ari hobi ha hol ole ebir si ni tenangwo pamua. Te God ganba ari hobi irang bir kene ol tongwo yal i breng kuba sire isusu olamua. ³² Te na er yolang bani na si paru di enangwo hanania. Hangere, nu ke ni tere kri di ku bole tabin tani si egere monanua.” ³³ Ha yu dungwo i gonangwo pangwo i pire di tibi ol tongwi. ³⁴ Tongure

ari tabin hobi yu ditongwi, “Na yalhobi krehaman awa ha yu di engwo pimiraya. Ha iwe, Kraist golkirere ya mol panangwo bani panamua dimiraya. Ari Wang Weni er yolang bani si paru di enamua dingiwe, ara han dine?”³⁵ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni yalhobi monga bani iwe, kewa elame haung obilga de dinamia. Denangwo habang iwe, ni yalhobi dongwo i hanere wa molo. Si bongwo u terewa sinangwo pamia. Pangwo i hanere kewa dongwo meri haya ware ba bongwo bani molo. Si bongwo ali wa monanga molere, ‘ba bonangwo ma nale?’ dire hol wa dunanga pamia.³⁶ Omega kewa dongwo i na molia. Ni yalhobi kina ereho mol pai ol i nabilga pamia dire pir na to. Pir na tenanga ba bongwo bani mole wa monanua,” dungwi.

Yuda ari miki weni Yisas pi tekungwo ha

Yisas ha i di te pisolere, ari hobi han mongwo omeling bani u kul si onghi.³⁷ Ena Yisas tal guma hon nimni mongwo miki weni ol tomia. Tomba ari hobi pir tenangwo mere tekungwi.³⁸ Tekungwiwe, God hana togu yal Aisaya ha di engwo i nima namua dimiraya, omaga kara nima onghi. Ha i yu pamia,

“Yal God ye, ha di tominga irai ara pire wine ome?

Ara God yulang ire i tibi olime?” *Ais 53:1*

³⁹ Homa yal Aisaya awa ha di emiraba, omaga ari hobi Yisas ogolo pir tekungwi. Ha iwe, yu pamia.

⁴⁰ “God ari hobi omeling naang bol tomia. Ari hobi nomani pamba, God tal ta ol tongure nomani sala omia. Ongwiwe, yalhobi omeling hanangwo ha pirikimio, te nomani si pinangwo ha pirikimua. God ol tongure nomani si kulu sigere awai ol na tenama di pinamba, ere ol tekiralga pamua.” *Ais 6:10*

⁴¹ Ha iwe, Aisaya Yisas God kina si daule mongwo hanere ditongwi.

⁴² Ena Yuda ari singaba miki weni Yisas pir tere wine ongwi. Omba, Perisi hobi kul pir tere, ha di ba bolkimia. Di ba bolalga ha maing oo ala nalga na dolna i mena olama di pungwi. ⁴³ Di pire ganba ari hobi na wai hanama di pire ware God na wai hanama di pirikungwi.

Yisas ha di engwo i obil ari ha hol ol tenangwo ipire ha

⁴⁴ Ena Yisas gala bir dire yu dungwi, “Yal ta na pir na tere grana wine onanga i, na tani taman. God na bai nu si olungwo yal i para pir tere wine ol tenanua. ⁴⁵ Te yal ta na na hananga i, na tani taman. Na bai nu si olungwo yal i para hananua. ⁴⁶ Na iwe, kewa lampi dongwo meri mole ganba ari hobi au di tegere, yal tau na pir na tere grana wine onanga hobi si bongwo bani ta wakinanua. ⁴⁷ Yal ta na grana pinamia. Pirere wine olkinangwo i, na ha hol ole ebir si tekiralua. Na iwe, ganba ari hobi ha hol ole ebir sire isime e teralo? I ta tekiralia. Aki di tegere ari hobi sigare kule u wai nama dire wiwa. ⁴⁸ Te yal ta na mobing hal wa na tere ha diga wine olkinangwo i, yal ta ure ha hol ol tenangwo pamua. Na ha di ni tega i hamen ganba wai sinangwo haung ari hobi yu ol tenangwo pamua. ⁴⁹ Ha iwe, na nan piriga meri pire ta dikiwa. Nabe na bai nu si olungwo yal i yu dinana po di na tongure di ni teiwa. ⁵⁰ Te na Nabe grang ha iwe, mol pai gobari mol panangwo panangwo i u tibi umia. Te na ha di ni tegiwe, Nabe yu do di na tongwo meri boling kul ni teiwa,” dungwi.

13

Yisas grang wine ongwo hobi kebering bigi si tongwo ha

¹ Ena God Isrel ari si gonamba, han uning sungwo erin Pasoba olo u mala hungure, Yisas hanere, o, na ganba

baniya pisole, Nabe mongwo nalga pamua di hangwi. Di hanere ganba baniya ari doling bominga hobi yong miling na tere tere moli pire gomia.

² Ena hamen pudungwo Yisas na gina kina homena ne momingi. Homa Seten ure Iskeriot hoong yal Saimon wang Yudas Yisas bai tal sinama dire yong wu bungure mongwi. ³ Te Yisas pungure Irang God talhan hobi para onama dire yulang tere i aling bani e tere, nu si olimiraya, omaga hon siina dire God mongwo bani nalga pamia di pungwi. ⁴ Pirere homena i pisolere, Yisas galsina gul olere, gal taul ta waling sina si paru di engwi. ⁵ Ere nir garu di pele ala engwi. Ere na gamnahobo i kebena bigi si na tere, gal taul ire kri di na tongwi. ⁶ Di na te i pire pi Saimon Pita mongwo bani dimba, Pita Yisas yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni na kebena bigi si na tenano?” ⁷ Dungure Yisas yu ditongwi, “Omaga ni eben bigi si ni tega i, maing pir po sikire dinia. Dinba emgi pir po sinanua.” ⁸ Dungure Pita yu ditongwi, “Ni na kebena omaga te emgi para bigi si na tekinanue.” Dimba, Yisas yu ditongwi, “Na ni eben bigi si ni tekiralga, ni na na dolna bolkinanga pamua.” ⁹ Dungure Saimon Pita yu ditongwi, “Yal Yisas ye, na kebena tani bigi si na tekinania. Kebena ana bina gauna para bigi si na tomo.” ¹⁰ Dungure Yisas yu di na tongwi, “Yal ta kebering aling gaung para bigi sungwiwe, sire mena ongowo i, gaung wai dimba, kebering tani ganba bamua. Ni yalhobi nomani hama sikungure monba, yal taniga talime pring ya dungure momua.” ¹¹ Ena Yisas yal ta bai tal sinangwo yal iwe, haya han po sire, “yal ta talime pring ya dungure momua,” dungwi.

¹² Ena Yisas na yalhobi kebena bigi si wai sire nin galsina hon ware ami dungwi. Dire yu di na tongwi, “Na tal ol ni tega i ni yalhobi maing han po sino?” ¹³ Tisao, Yal wai ye, di na te monia. Dinga mere iwe, na weni kara

molialia. ¹⁴ Na ni hobani molere, Tisa molere, keben bigi si ni teya. Si ni tega meri, ni yalhobi ebin hobi para kebering bigi si to. ¹⁵ Na iwe, yu onana dire nibil di ni teya. Ni yalhobi na olga meri giu dire olo. ¹⁶ Na ha weni kara di ni teralia. Honagi ari hobi iwe, mo yu pire irang a ime ta olangwo paikimua. Yal ta ha di tenana po dire nu si olangwo yali, nanga ni nu si olangwo yal i a ime ta ol tenanga paikimua. ¹⁷ Ni yalhobi ha miling bolo di ni tega pinia. Pinga meri yu olere, wine oli nanga i, miling ire gun enanua. ¹⁸ Ha di ni tega pinga i, ni yalhobi para weni taman. Ari tau nu ke tega yal hobi obil pire diwa. Homa ha maing buku, na kina homena ereho ne monanga hobi yal ta na mobing hal wa na tenamua di engwo irawe, omaga weni kara nima nangwo pamua. *Sam 41:9*

¹⁹ Talhan hobi olo u tibi hungure, homa awa ha tani di ni teiwa. Teya emgi u tibi nangwo hananua. Hanere, ha hongebe di tibi ol ni tega yal na molga maing pir po sire a i si wananga dimua. ²⁰ Na ha weni kara di ni teralia piro. Yal ta na bai nu si olalga yal i pana gal tenanga i, yal i tani taman. Na para pana gal na tenanua. Na para pana gal na tenanga i, na tani taman. God na bai nu si olungwo yal i para pana gal tenanua,” dungwi.

*Yudas Yisas bai tal sire kiang hobi tenangwo ha
(Mat 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23)*

²¹ Ena Yisas ha i di te pisolungure yong miling sina enin bai table ho ho mo ungwi. Ungure Yisas ha yu di tibi ol na tongwi, “Ni yalhobi monga sina i yal ta kiana hobi unangure na bai tal sinanua. Na ha weni di ni teiwa.” ²² Dungure na gina hobi nan gumana bani han iriyala olere, “ayo, ara han dime?” di pimingi. ²³ Di pimingere, Yisas yong miling na tongwo yal na kina ereho ami di momingi. ²⁴ Momingere Saimon Pita hanere, gumang iger

bol tere yu di na tongwi. “Ni kiani ara mole ni bai tal sinangwo han dine, di piro.” ²⁵ Dungure na mala pire hani di Yisas kraung ala i olgi, “Yal Yisas ye, ni kiani hobi yal ta na bai tal sinamua dinga irai ara han dine?” ²⁶ Digere Yisas yu di na tongwi, “Na yal ta kina homena pele tani nir bole nobilga yal irai han diiwa.” Dire homena nir bole Iskeriot hong yal Saimon wang Yudas tongwi. ²⁷ Homena i tongwo Yudas ingure Seten gin tani ure yong wu bungwi. Wu bungure Yisas Yudas yu ditongwi, “Ni tal ta olala di pinanga haya olo.” ²⁸ Dungure Yudas i nere hamen girimia gin tani ere mena ongwi. ²⁹ Ongure ena Yisas Yudas ha di tongwo i na gina homena nere ami di mominga hobi maing pir po sikimingi. ³⁰ Pir po sikire hamingere, Yudas moni ben a mongure, Yisas erin homena bring sinana po di tom mo? te ari moni a nekungwo hobi tau tenana po di tom mo? di han momingi.

Lo hon ungowo ha

³¹ Ena Yudas ere maini ongure Yisas na gina hobi yu di na tongwi, “Na Ari Wang Weni molia. Molgere omaga hana awala ganamia. Galere God hang para awala ganamia. ³² Te God yulang ire haang a yuwo olalga meri, God na hana a yuwo olamua. Habang tau gobari moli nalgere, gintani i tibi olamua. ³³ Gir hobo, na ni yalhobi kina habang obilga molabilua. Molabilgere, emgi na wa dunanua. Na Yuda ari hobi haya di tega meri, omaga di ni teralia piro. Na ere nalga hol i ni yalhobi na dolna bole u pa dikanua. ³⁴ Ena omaga na ha hon di kunung e ni teralia, Ni yalhobi nin wama dire yon milni to. ³⁵ Na ni yalhobi yona milna ni tere tal olga mere iwe, yu ol to. Yon milni wama dire te monanga i, ari hobi ni hanere, o, yalhobi Yisas gamahobo mongwo pamua di hanamua.”

*Yisas Pita mobeng hal wa na tenanua dungwo ha
(Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-34)*

³⁶ Dungure Saimon Pita yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni ma nane?” Dungure Yisas yu ditongwi, “Na nalga hol iwe, omaga ni na dolna ta bolkinania. Emgi hol i hanere na dolna bonanua.” ³⁷ Dungure Pita yu ditongwi, “Yahunu, omaga talongwo ni dolni bolkiralga pire dine? Ni pir ni tere na yakel diralue.” ³⁸ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na gauna pir tere ni yakel diralua dino? Ha wo dinba, na di ni teralia piro. Hoale olo be dikinangure, ni na hana gin sui tai dire di kul sinanua,” dungwi.

14

Ari God mongwo bani nangwo hol Yisas moliwa dungwo ha

¹ Ena Yisas na gina hobi yu di na tongwi, “Ni yalhobi ganulun dire nomani si gogo dalkio. God talhan para weni onangwo pamia dire ogolo pir tere wine ol tere na para wine ol na to. ² Nabe oo aibing oo miki weni dimia. I ta dikinangwo ni di tibi ol ni tekiralga pamba. ³ Na nalgiwe, pire ni yalhobi oon aibin akun olalua. Ol e pisolalga solere hon siina di ure ni yalhobi na aule inalga na kina ereho molabilua. ⁴ Ni yalhobi ni nalga hol i honanua.” ⁵ Dungure Tomas yu ditongwi, “Ni makena nane? Nanga hol hankiminia. Na yalhobi tal ole hol i hanama di dine?” ⁶ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na nan hol ya, mol pai ya, te ha weni iwe, hong bling memini tani moliwa. Yal ta na a ime ole Abe mongwo bani pi pa dinanga paikimua. ⁷ Ni yalhobi na na han po singiwe, Nabe para hananua. Omaga ni yalhobi Nabe para han molere, maing para han pisolinua.” ⁸ Dungure yal Pilip Yisas yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ni hamen Nabe maing di na tenanga, na yalhobi para han pisolaminue.” ⁹ Dungure Yisas Pilip yu ditongwi, “Pilipi, gobari weni na ni yalhobi kina mol i ubilgarai, ni

na han po sikino? Yal ta na na hangiwé, Abe hania. Abe i tibi ol na to dinga i talongwo dine? ¹⁰ Pilip, Nabe na kina si daule mol i ungwó umua di pirikino? Na ha di ni tegiwe, na nan piriga meri pire ta di ni tekiwa. Abe na yona wu bilere honagi omua. ¹¹ Na Abe yong wu bilgere, Abe na yona wu bungwo pamia di hano. Ena yal ta di hankinanga panangwo na honagi nibil di ni tega i hanere, nomani si pir na to. ¹² Ena na ha wo kara di ni teralia piro. Yal tau na nomani si pir na te monangiwe, na honagi nima ongwó olga meri ni ere para yu onanga pamia. Na Abe mongwo bani nalga pamia, ni yalhobi honagi nimni weni mongwo onanga pamua. ¹³ Ni yalhobi na hana wine olere tal ta irala dire sirin bonanga tali ni teralga inanua. Nabe Wang yona wu bilere tal ta onangwo i hanere, yal i haang awala gananua. ¹⁴ Te ni yalhobi na hana wine olere tal ta irala dire sirin bonanga tali ni teralga inanua.

“Yisas God Kwiang nu si ime olalua,” dungwo ha

¹⁵ “Ena ni yalhobi yon milni na te monanga monangiwe, na krehaman ha wine ol na to. ¹⁶ Tenanga Abe sirin bol teralga aki di ni tenangwo yal ta nu sinamua. Nu sinangwo yal iwe, Abe Kwiang ha pangwo hong yal i nu si olangure, ni yalhobi kina si daule moli pire yon wu bil monangwo monamua. ¹⁷ Te ganba ari hobi Kwiang iwe, ta hankirere nimni mole ikinamua. Ikinamba, yal i ni monga sina i yon wu bilere wa momia, han po sinua. ¹⁸ Na ni aidoligere ni yalhobi gir mua mere mona di pire hon siina di ni yalhobi monga bani uralua. ¹⁹ Habang obilga ganba ari ha maing pirikinangwo hobi hon ta na hankinamua. Hankinamba, ni yalhobi na hananua. Na hon moli nalga mere ni yalhobi para yu hon moli nanga pamua. ²⁰ Nabe na pir na tongure na ni yalhobi pir ni teiwa. Tegere te ni yalhobi na pir na

tere moli nanga haung bir u tibi nangwo gin iwe, na han pa dinanua.

²¹ “Yal ta na grana bani wine olere wanga yal i, yon milni na na tenua. Yal ta yon milni na na tere wa monanga yal iwe, Nabe yong miling ni ni tenamua. Te Nabe tani taman. Na para yona milna ni tere u tibi pi ni teralga na hananua.” ²² Dungure Yudas, Yisas bai tal sinangwo yal i pisole, Yudas diing Yisas yu ditongwi, “Yal Yisas ye, ganba ari ha maing pirikinangwo hobi u tibi pire unanga hankinamba, na yalhobi nin na hanamua, dinga i tal ole ni hanamne?” ²³ Dungure Yisas yu ditongwi, “Yal ta yong miling na na tere wa monanga yali, na grana ha wine onanue. Onangere Nabe yong miling ni tenamua. Ni tenangure na Nabe kina ereho ure, yal i kina si daule molere yong wu bil molabilga molabilua. ²⁴ Yal ta yon milni na na tekinangiwe, grana ha i para wine olkinanga pamua. Ena ni yalhobi ha pingiwe, na nan ha taman. Nabe na nu si olungwo ya i grang pire diwa.

²⁵ “Omaga na nan ni yalhobi kina molere ha yu dire nir si ni teiwa. ²⁶ Ena aki di ni tenangwo nimni mole mol pai onanga yal iwe, God Kwiang, Nabe na hana bani aine na tere nu sungure, ere ime ure, ha para weni nir si ni tenamua. Te na ha di ni te i uga hobi yal i ere hon ainere nir si ni tenamua. ²⁷ Ni yon ura dinama dire na nan ol ni teiwa. Ganba ari ha maing pirikinangwo hobi yon ura dinama dire ongwō meri na ta olikiralua. Ni yalhobi nomani sala ole ganulun dire kul pirikio. ²⁸ Na ni aidole ere nalga pi mole hon siina diralga pamua, digiwe, ha gobari di ni te i uga pir pisolinua. Nabe obilga mo hora kungwo yali na molga pire ni yalhobi na nomani na te uni sina dama, Abe mongwo bani nala diga ipire yon milni wai pir na tenanba. ²⁹ Tal i olo u tibi hungure homa awa ha tani di ni teya. Di ni tega meri emgi u tibi nangure, ‘o, ha

di na tongwo irai ha pangwo dungwo pamua' dire pir na tenania. ³⁰ Na omaga ni yalhobi ha miki ta di ni tekiralia. Ganba bani singaba Seten urala dire a non omua. ³¹ Omia ure na gauna sibala dire u dia sinamua. Te na Nabe yona milna terere grang wine ol i uga ganba bani ari ha maing pirikungwo hobi na han po sinama. Ni yalhobi aire namna pano," dungwi.

15

Yisas "Na hopi erin dungwo meri moliwa," dungwo ha

¹ Ena Yisas ha aine yu ditongwi, "Ena hopi erin dungwo meri na moliwa. Molgere te Nabe iwe, er hong yal momia. ² Mongure na gaminahobi er yolang sungwo meri monua. Monia Nabe grang wine olkinanga hobi, yolang tau miling holkungwo meri monanua. Monangere Nabe hopi yolang di si olungwo meri ni yalhobi ere yu ni aidolangwo pamua. Te Nabe grang wine onanga hobiwe, hopi yolang dining bai engwo, miling miki weni hongwo meri monia. ³ Mongere ha di ni tega ogolo pire haya sigare kule u wai onua. ⁴ Pire u na molga mala i na tege ere molo. Monanga, na ere u ni monga mala i molere, ni kene ol ni teralua. Ena er yolang ta di si olinga nin bangi dire miling hongwo hano? I ta holkimia. Te ni yalhobi u na na tege ere molkinanga er yolang miling holkungwo meri monanga pamua. ⁵ Ena na iwe, hopi erin dungwo meri molgere, ni yalhobi yolang dungwo meri monua. Molere yal ta u na na tege ere monangere, na ni kene ol ni teralga yal iwe, tal dime dire ole mol i nanua. Te na yal ta aki di ni tekiralga yal iwe, tal dime dire ta onanga paikimua. ⁶ Te yal ta na na tega ere molkinanga, er yolang bai olungwo meginungwo meri monania. Bai olungwo iwe, yal ta kri di pire endo dongwo bani olamua. Olangwo meri, God ni yalhobi ere para yu ol ni tenamua. ⁷ Ena ni yalhobi u na

na tege erere, na ha diga a i si ware monanga, molere na tal ta ol na tenama di pire, sirin bol na tenanga meri, na wine ole, ol ni teralga pamua. ⁸ Ni tal wai dime dire ol monanga, ari hobi ni hanere, God hang a yuwo olamua. Ena olangwiwe, na pir tere dolna boliwa, dinanga, ha wo kara dinanua. ⁹ Nabe yong miling na na tomia. Na tongwo meri, na ere yu yona milna ni yalhobi ni teiwa. ¹⁰ Yona milna ni tega hobi molio. Na Nabe grang ha wine olere, yong miling tongwo bani molga meri iwe, ni yalhobi ere yu na grana ha wine onga i, yona milna ni tega bani monanga pamua. ¹¹ Na yona milna horega wai ni yalhobo monga bani kunung bere panama di pire, ha i di ni teya, ere ni yalhobi monga bani pai wa dire pai nama. ¹² Na grana ha iwe, memini yu pamia, na yona milna ni tega meri iwe, ni ereyu ari enin tau hobi yon milni to. ¹³ Yal ta enin tau hobi pring ire gol tenangwo yali, arihobi yong miling tere mongwo i, mo hora kumua dinaminue. ¹⁴ Ni yalhobi yu onana dire di ni teya, onangiwe, na yona yal weni monanua. ¹⁵ Honagi ari hobi irang singaba tal ta olala dire nomani si pungwo i, honagi yal hobi ta han po sikimia. Yu ongwwo i pire, na honagi ari ni yal hobi monua di ni tekiralia. Na Nabe grang bani piriga meri doling bole di tibi ol ni tere yona yal hobo di ni teya. ¹⁶ Ni yalhobi na ta na pare enanga paikimia. Na ni yalhobi ni pare ere igere, mol pai oli pire, tal wai dime dire onana dire di ni teiwa. Onangiwe, ya wine ole pai monangwo monamua. Yu olere, na hana a i si ware mole, Abe sirin bol tenanga meri, wine ole ni tenamua. ¹⁷ Grana ha di ni teya, ari hobi para yon milni tere molio.

Arihobi Yisas gamahobi kiang pai tenangwo ha

¹⁸ “Ena God molkimia dire pir tekungwo hobi, ni yalhobi yong ki e ni tenamia. Tenangwiwe, hanere, o,

singaba Kraist homa yong ki e tongwo pamia di hananua. ¹⁹ Te pir na tere wakina, God pir tekungwo hobi hanere yong ki e ni tekungure. Tekimba, na ni yalhobi ni pare egere, pir na tenga hanere, yong ki e ni tomua. ²⁰ Na homa di ni tegarai yu pamia, Honagi ari hobi mo yu pire irang singaba a ime olangwo paikimia, ha i ogolo pirio. Ari tau na ol gogo dal na tongwo meri ni yalhobi ere para yu ol ni tenangwo pamua. Te yalhobi na grana ha wine onangwiwe, oli pire ni gran ha para wine onangwo pamua. ²¹ Pamba, Nabe na nu sungwo yal i maing pir po sikimia, na gamna hobo monia, ni hanere gran wine olkire tal gogo ol ni tenamua. ²² Te na u tibi pire ha maing di tekia, tal nigidi dongwo ol wangwo pring pai tekungure. Tekinamba, na u tibi pire ha maing di teya, pimba, pirikiwa dinangwo paikimia, tal nigidi dongwo ol wangwo pring pai tomua. ²³ Te yal tau yong ki e na tongwiwe, na tani taman. Nabe para yong ki e tomua. ²⁴ Te na tal wai olkia, ari hobi tal nigidi dongwo ol wangwo pring pai tekungure. Tekinamba, na ari tal ongwomeri olkire, tal guma hon dongwo miki weni olga, hamba, yong ki e na tomua. ²⁵ Tongwiwe, na tani taman. Nabe para e tomua. E tongwo maing iwe, homa Lo awa ha ta omaga u nima ongwoyu pamia, ‘Yalhobi yong ki ya mone e na tomua.’

²⁶ “Ena di gon gan ole yon a ura dinangwo yal ta Nabe kina momia, na bai nu sigere, ure aang mol ni tenamua. Yal iwe, God Kwiang ha pangwo hong yal momia. Nabe mongwo bani pisole, ure na hana i di tibi ol ni tenamua. ²⁷ Tenangure ni yalhobi na honagi kebering holga bani kina ereho moli ubilgarai pire na maing ereyu di ba bolio.

16

¹ “Moli pirere tal ol ni tenangure pire mobin hal wa na tekinana di pire ha i homa di ni teiwa. ² Yalhobi Yuda ari

ha maing oo ala pire ni si dolni inamua. Ire ni si gonamia. Golere, owa, God aki di tega pamua di pinamia. ³Di pirere, yalhobi Nabe na kina ta na han po sikinamua. Sikire tal yu ol monamua. ⁴Monangwo ipire na homa awa ha tani di ni teiwa. Tegiwe, emgi ol ni tenangwo hanere hon nomani si pinanua.

God Kwiang ongwō ha

⁵“Ena homa nan ni yalhobi kina moli ubiliraba, ha i ta di ni tekirawa. Omaga na nu si olungwo yal i mongwo bani nala dire ha i di ni teiwa. Teiba ni yalhobi na makena nane? dire sirin bol na te pirikinua. ⁶Omaga na di ni tega milni gul sungure ganulun dinua. ⁷Dinba ha weni di ni teya. Na ni aidole nalga wai pamua. Horalga di gon gan ol ni tenangwo yal i hunangwo pamba. Nalia, di gon gan ol ni tenangwo yal i ure yon wu bile aki di ni tenangwo pamua. ⁸Terere ganba ari hobi tal nigi dongwo ol wangwo pring nin i tibi ol tere, te tal dime dire ole mol pai onangwo hol i tibi ol tere, te God ha hol bani enangwo maing ere i tibi ol tenangure, nin pir po sinangwo pamua. ⁹Tal nigi dongwo ol wangwo pring maing yu pamia, ari hobi na pir na tere grana wine olkungwo i pring pamua. ¹⁰Tal dime dire ole mol pai oli nangwo iwe, ere maing yu pamia, na ere Nabe mongwo bani nalga ni yalhobi baniya hon ta na hankinanua. ¹¹Te God ha hol iwe, ere maing yu pamia. God ganba ari singaba Seten ha hol haya ol tere ebil si tongwo momua.

¹²“Na ere nalga ha hon di ni teralba, nigi de pinanua. ¹³Pinanba, God Kwiang, ha pangwo hong yal i, urere, God krehaman ha bling hobi nibil di ni tenangure pinanua. Pinangere, yal i nin nomani si pinangwo meri di ni tenangwo taman. God ha di tibi ol tongwo meri giu dire di ni tenamua. Tere emgi tal u tibi nangwo i pire awa ha para di ba bol ni tenamua. ¹⁴Tere na homa ha di ni tega

meri irai hon doling bole di ni tenamia. ¹⁵ Tenangure ari hobi pirere na hana ayuwo olamua. Abe grang ha wine ole pai ongwo i hong tani na moliwa. Mole yu di ni teya, God Kwiang na hana para weni ire di tibi ol ni tenama di pire diiwa.

Haung obilga miling gul sinamba emgi wai pinangwo ha

¹⁶ “Ena haung obilga mole ere ogere na wa dunanba, haung gobari ta molkiralia, hon u tibi egere na hananua.”
¹⁷ Dungure na gina hobi nan bolbin dire, “Ha dungwo i tal memini pangwo pire dime? Haung obilga mole ogere, na wa dunanba, emgi hon u tibi egere na hananua, dire ha ta yu dungwi, Nabe mongwo bani nalua dungwo i tal memini pangwo pire dime? ¹⁸ Yal i ha dungwo i nan memini pir po sikiminua.” ¹⁹ Dire sirin bol tenamna di omingere Yisas haya han pa dire yu di na tongwi, “Na haung obilga mole ogere, na wa dunanba, emgi hon u tibi egere na hananua, di ni tega i pire bolbin dino? ²⁰ I dinba, ni yalhobi kere bare hai mengere, ari ha maing pirikungwo hobi gun enamua. Ena guman megine monana di onangure monanba, guman meginangwo i hon si kulu sinangure, guman nimni mole gun enanua. Ha weni di ni teiwa. ²¹ Agir mindebe ongwo i gir nin kul nenangwo habang werigi dungure gaung gul pimia. Pimba kul mena olere gir hanere gul hon ta pirikimia, wai sungure wai pimua. ²² Pungwo meri iwe, ni yalhobi omaga al gir miing ala ya mongwo gul pungwo meri monangere guman meginamua. Meginamba, emgi hon na hanere, guman meginangwo i, pisolere gun enanua. Gun enangiwe, tal ta ure i susu ol ni tekinama. ²³ Ena habang gin i tal ta irala di pirala olkire sirin bol na tenanua. Na ha weni di ni teralia. Ni yalhobi Abe tal ta na tenama di pire sirin bol tenangere, na hana bani aine ni tenangure inanga pamua.

²⁴ Homa moli ungarai na hana a i ware tal ta irala dire God sirin bol tekindiraya. Omaga sirin bol tere inanga ire yon horega onangure wai pinanua.

Yisas, “Na ganba grang hongwo bani a ura diwa,” dungwo ha

²⁵ “Ha di ni te i uga hobi ha bangi biire mone di ni teya. Moli pire gin ta ha bangi biire hon dikiralia, maing di ba bole di ni teralua. ²⁶⁻²⁷ Habang gin iwe, ni yalhobi na hana ire ware sirin bol tenanga, na ni yalhobi aki di ni tere Abe ditekiralia, Abe nin ni hanere yong miling ni tenangwo pamua. Na God mongwo bani ya ime umia di pire yon milni na tenia. ²⁸ Tengiwe, God ere yong miling ni tomua. Na Abe aidolere ya ganba bani wiya, omaga hon ganba baniya aidolere, Abe mongwo bani nalge.” ²⁹ Dungure na gina hobi yu ditomingi, “Homa ha bangi biire dinga tal irai dikire omaga ha memini di ba bole di na tengiwe. ³⁰ Ari ta sirin bol ni tekungure tal han hobi para weni ni nin hanere pir po singiwe. Ni God mongwo bani ya ime unia di pire na omaga ni han pa diminua.” ³¹ Dimingere Yisas yu di na tongwi, “Owa para dinia. Haya pir na tekinba, pir na teno? ³² Tenba, tal ta ol na tenangwo habang omaga u mala umia, na aidolere u susu pire oon hona hona i moli nanua. Na pisolere ongere na nan muru ta molkiralba, Nabe kina ereho molalga pamua. ³³ Ni yalhobi moga sina i yon ura dinama dire ha i di ni teiwa. Ni ganba guliya, galeng talime bolimbani monanua. Na ganba grang hongwo a ura diga i pire ni yalhobi nin yulang bole molio,” dungwi.

17

Yisas gamahobi aki di tenama dire God ha di tongwo ha

¹ Ena Yisas ha i di te pisolere, hamen bani yuwo hanere, yu dungwi, “Nabe, tal ol na tenangwo habang omaga u

mala umia, ni na hana a yuwo ol na tenania. Tenanga, na ni wani tani molia, na ere ni hani a yuwo ol ni teralua. ²Na nan ari para weni breng a holo so di na tenua. Tengiwe, ari tau nu ke na tenga hobi, mol pai gobari ya mol panangwo bani panangwo teralga pire na tenua. ³Nabe, ni God taniga monia, su ta molkinua. Te na iwe, na bai nu si olinga ya ganba baniya ure, hana Yisas singaba Kraist engure moliwa. Molere ni na kina moli obilgere, ari hobi nan yasu pir na tere, mol pai gobari weni inangwo pamua. ⁴Na ganba bani ni yulan hani kuria i tibi olga ari para hamua. Te na honagi onama dire i ana bani enga meri wine ole, ol pisoliwa. ⁵Nabe, homa ganba olo u tibi hungure, ni na kina mobilga yulan na teniraya. Na tenga meri irawe, omaga ni monga bani uralga pangwo ipire yulan ere yu na to. ⁶Ganba ari mongwo sina i tau ni nu ke tere i na ana bani enga hobi iwe, ni gun han i para boling kul tega pimia. Pirere ni wani aun weni molere na dolna bonama dire na tengere, dolna bomia. Bolere ni gran ha para wine omua. ⁷Ongure, na ha dire tal olga hobiwe, na nan oma di hankimia, Nabe ni yulan na tengere oma di hamia. ⁸Ni ha di na tengarai, boling kul tega ari nu ke tenga hobi para pimia. Pirere a i si wamia. Ware homa na ni kina mole ya ime uma di na hamia. Hanere ni na bai nu singa uga han pa dimua.

⁹“Ena na ha di ni tengiwe, ni arihobi aki di tenana di piriwa. Ari hobi gogo aki di tenana di pirikiwa. Tau ni nu ke tere i na ana bani enga hobi obil aki di tenana di piriwa. Tenanga hobi iwe, ni wani aun momua. ¹⁰Ni wani aun hobi iwe, na wana auna momua. Te na wana auna hobi iwe, ni wani aun momua. Molere tal dime dire oli nangwo, hanere ari hobi na hana a yuwo olamua. ¹¹Ena homa na ganba bani moli ugarai wai simia, hon siina di ure ni kina molabilga pamua. Molabilgere yalhobi nin ganba bani

monangwo pamua. Nabe amane hong yal ye, ni ari tau i na ana bani engu hobi yulan tere aki di to. Ni nan yona tani ebilia. Ebilga meri iwe, yalhobi yong tani enama di piriwa. ¹² Pirere na ni hani kuria ire ugarai, yalhobi kina molere, nibil di tere, kwi mol tega ire nimni momua. Molere ta hogal sikimba, nu ke tenga yal digan taniga ha maing buku hogal sinamua di engwo meri, nima omia hogal sinamua. ¹³ Na omaga ni monga bani uralga pangwo ipire ganba baniya molere ari hobi di teiwa. Di tega ha i, na yona milna horega yalhobi teya, yalhobi ereyu yong horega mongwo bani pai wa dinamua. ¹⁴ Ena Nabe hani kuria boling kul tega ni wani aun hobi a i wangwo hanere, ha maing pir tekungwo hobi nigi de pir tere yong ki e tomia. Te na hol ta doling bolgere, ha maing pirikungwo hobi hol ta doling bomia. Bolere na na hanere, yong ki e na tomua. Te ha maing pungwo hobi na na dolna bongure hanere ere yu yong ki e tomua. ¹⁵ Ena ha maing pirikungwo hobi mongwo sina i na gamnahobo tau mongwo i aule ire nana di pirikiwa. Seten yal nigi dongwo unangure ni kene ol tengere, ol gogo dal tekinama di piriwa. ¹⁶ Na ha maing pirikungwo hobi mongwo meri ta molkia. ¹⁷ Molkiga meri gamnahobi ere para yu ta molkimua. Nabe ni hani iwe, ha pangwo kara dinia. Digiwe, u gamnahobi yong sina pire a yo te tenangure, dime dire mol pai onamua. ¹⁸ Homa ni na bai nu si olingarai, ya ime ure ganba ari hob mongwo sina i molere, hani kuria wai boling kul teiwa. Te na ere gamnahobo i nu si olgere, ganba ari mongwo sina i pi molere, ni hani kuria wai para boling kul tenamua. ¹⁹ Na gamnahobo i yona milna tere molgere, ni tal ta ol na tengere, ni wani aun molere, ni ol wai ol tenga ha maing pir tenama di piriwa. ²⁰ Nabe, omaga na dolna bongwo hobi tani taman. Yalhobi hon banta banta pire, hani kuria wai boling kunangure, ari tau pinangwo pire

na dolna bonangure, aki di tenana di pire di ni teiwa. ²¹ Nabe ni wani aun hobi para weni nan yasu yona tani ere mobilga meri nan ari hobi kina yona tani ere moli namna di piriwa. Yong tani ere monangwo hanere, ari hobi para weni, ‘owa God Yisas bai nu si olungwo pamua,’ di hanamia. ²² Di hanere, ni na milna pir na tenga meri, ari na dolna bongwo hobi ere yu miling pir tenaminga nan yasu yona tani ere mobilga meri yu moli nama di piriwa. ²³ Na yalhobi mongwo mala i molere kene ol tegere, te ni na molga mala i molere kene ol na tenua. Ni na kina kene ol tominga i, yalhobi yong tani ere monamua. Monangwo ari hobi hanere, ‘owa, God na bai nu si olungwo pamio, te God ha maing pungwo hobi wai hanere, na ere para na wai hamua,’ di hanamia.

²⁴ “Ena Nabe, na dolna bongwo hobi ni nu ke tere i na ana bani enia. Engiwe, na kina moli nabila di piriwa. Nabilgere homa ganba olo u tibi hungure, yon milni na tengere ni na kina si daule mobiliraya, omaga ere yu moli nabilgere arihobi hanama di piriwa. ²⁵ Nabe, amane hong ye, ganba ari ha maing pirkungwo hobi ni maing pir po sikimia, na nan haniwa. Ena dolna bongwo hobi ni na bai nu singa uga pama di hamia. ²⁶ Na dolna bongwo hobi ni hani bani aine tere tere moli obilgere, nan yasu yona tani ere pana gale molbilga meri, ni nan arihobi para yu moli pire si daule monamna di piriwa,” dungwi.

18

*Yudas Yisas bai tal sire kiang hobi tongwo ha
(Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53)*

¹ Ena Yisas God ha i di te pisolungure na gina kina aule ire, iri si Kidron nir nulu pire ere hoibi omingi. Pirere pilawa sire er yuung kungwo sina i pi momingi. ² Ena u sina i Yisas na gina gobari pire pare pare momingi.

Momingere bai tal sinangwo yal Yudas, Yisas na gina kina moma di pungwi. ³ Di pirere, soldia tau ire, ha maing oo bir singaba Perisi para yal nona pangwo yal tau nu sungwo hobi ire dire, aule ire Yisas mongwo bani ongwi. Ongwo hobi kewa lampi ire, di kuba ire dire ongwi. ⁴ Ena Yisas tal ta ol tenangwo nin haya han po sungwi. Sire mala pire, “Ni yalhobi ara wa du i une?” dungwi. ⁵ “Yisas Nasaret hong yal wa duminua,” dungwi. “Wa dunga yal i na moliwa,” dungwi. ⁶ Dungure Yudas bai tal sinangwo yal i sina i mongwi. Mongure Yisas “na nan moliwa” dungure ari ungwo hobi kulung pire mobing hol yare habilai sungwi. ⁷ Sungure Yisas mole, “Ara wa du i une?”, dungwi. “Yisas Nasaret hong yal i wa duminua,” dungwi. ⁸ “Wa dunga yal i na homa na moliwa di ni tegirawe. Na nan na wa dunga pamia, gamnahobo i han uning solanga ere namua,” dungwi. ⁹ Dungwiwe, homa awa ha di engwo irai yu dimiraya, “Nabe nu ke tere i na ana bani enga hobi na ta ai dolekiralua.”

Yon 6:39

Di engwo i omaga nima ongwi. ¹⁰ Ena Saimon Pita di baina ere mongwi. Molere aki di ire ha maing singaba honagi yal ta haang Malkas kraung weni hol i di bali sungwi. ¹¹ Sungure Yisas Pita yu ditongwi, “A, ni yu olkire, di golaun yaulo. Nabe gauna gul na tongwo i na ikinama di pino? Iralua,” dungwi.

Yalhobi Yisas aule ire Anas mongwo bani ongwo ha

¹² Ena soldia yalhobi ire, kene ongwo yal ta ire, Yuda soldia ire dire, Yisas pi are han hongwi. ¹³ Holere ire pi Yuda ha maing oo singaba Kaiapas imaumbi Anas ke pangwo malgi ongwi. ¹⁴ Ena Kaiapas iwe, homa Yuda arihobi yu ditongwi, “Nan mominga baniya, yal taniga gonangwo i, ari para weni breng ol i namia. Ol inangwo i wai panamua,” dungwi.

*Pita Yisas na hankiwa di kirulu dungwo ha
(Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57)*

¹⁵ Ena Saimon Pita ire, na ire dire, Yisas aule ire ongwo hol i doling boli obilgi. Obilgere, Yuda ha maing oo singaba bir na gumana haya han pa dungure, ere singaba oo kepangwo malgi ogi. ¹⁶ Oiba, Pita malgi hore u egere mongwi. Momia na ala pire, hon siina di u egere pire, u egere kene ongwo ama ta yu ditegi, “yal ta i ala unamba,” ditegere Pita ala ongwi. ¹⁷ Ala ongure u egere kene ongwo ama i Pita yu ditongwi, “Ni para yal Yisas gamahobo irai mongwiwe.” Dimba Pita, “A, na ta molkiwa,” dungwi. ¹⁸ Dire honagi ari tau, polisman tau ire dire, hamen hair gole endo gale pir mongwi. Mongwo bani Pita para pi mole endo pir mongwi.

*Ha maing oo singaba Yisas sirin bol pungwo ha
(Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71)*

¹⁹ Ena ha maing singaba bir i Yisas, “ni gamnahobi ara mome? Ha maing dinga talwa dine?” dire sirin bol pungwi. ²⁰ Pungure Yisas yu ditongwi, “Na ari maulung bani nimni mole ha di tibi ol teya. Tere habang habang ha maing oo para weni ware, ha bling mining oo ware, Yuda ari hobi u ku bongwo bani ha ta di kul si tekia. ²¹ Talongwo sirin bol na tene? Ari na ha ditega pungwo hobi sirin bol tekino? Yalhobi i na ha diga pir po simia, sirin bol tenanga di tibi olangwo pirikino?” ²² Yu dungure polisman ta mobing hol i aire mole Yisas di dagi sire yu ditongwi, “Ni ha maing singaba ha di ni tongwo ha bano?” ²³ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na ha nigi dongwo diralga di tibi olanba. Na ha pangwo pinanga ha diiba, talongwo na sine?” ²⁴ Ena Yisas han hongwo mere i, yal Anas ha maing oo singaba haang Kaiapas oo malgi ongwi.

*Pita gin sutral Yisas na hankiwa di kirulu dungwo ha
(Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62)*

²⁵ Ena Saimon Pita endo dungwo bani mole pir mongure ari hobi yu ditongwi, “Ni yal i gamahobo para mono?” Dimba Pita di kul sire, “A, na ta hankiwa,” dungwi. ²⁶ Dungure ha maing singaba honagi yal ta, Pita kraung di keru sungwo yal i ening ta mongwi. Molere Pita yu ditongwi, “Ni yal i kina er yuung gul ire ereho monga hangirawe.” ²⁷ Dimba, Pita, “Na hankiga han dinua,” dungure hoale gintani be dungwi.

*Yisas aule ire Pailat mongwo bani ongwo ha
(Mat 27:1-2, 11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5)*

²⁸ Ena arihobi Kaiapas oo malgi aidole honmil sinamoki Yisas aule ire, ere nambawan gabman mongwo ongwi. Pire ala namba, ongwo haung iwe, God han uning sungwo haung Pasoba erin momia. Mole ala i pire homena gogo neralga paikimua di pire isra dungwi. ²⁹ Dire mena i mongure gabman Pailat u pa dire yu ditongwi, “Ni yalhobi yal i talongwo ha hol ole ha di mere si terala dire aule ire une?” ³⁰ Dungure aule ire ungwo yalhobi gabman Pailat yu ditongwi, “Yal i Lo ta si keru sikima, auli humingere.” ³¹ Dimba Pailat arihobi yu ditongwi, “Ni yalhobi nin aule i pire ha hol ol tere nin memini panangwo meri ol tenana pio.” Dungure Yuda ari yu ditongwi, “Na Yuda nan memini pangwo ari si golo dikimua.” ³² Ena homa Yisas awa ha dire, “Yal tau er pera bani na sinangure golalua,” dimiraya, omaga u nima namua. ³³ Dungure Pailat ere opisi ala pire Yisas “wo” dungwi. Dimia ongure sirin bol pungwi. “Ni Yuda ari singaba king mono?” ³⁴ Dimba Yisas yu ditongwi, “A, i ni nin pinga mere pire din mo, yal ta di ni tongwo dine?” ³⁵ Dungure Pailat yu ditongwi, “Na Yuda ari yal molio? Ta molkiba, ni nin gaminahobo ha maing

oo singaba hobi ni aule ire na molga umia. Tal ongere ni aule ire ume?” ³⁶ Dungure Yisas yu ditongwi, “Na ganba baniya hong yal molkia. Baniya hong yal molalga na gamina hobo i na han uning si olangure Yuda ari na han honamo? Ta holekinamia, Yuda ari kina kura bonangwo dimba, molkiwa.” ³⁷ Dungure Pailat yu sirin bol pungwi, “Ite, ni singaba king mono?” Dungure Yisas yu ditongwi, “Ha i ni nin gran bani u mena ungwo timawe. Namine ganba baniya na kul nongwo molere, ha pangwo muru di tibi ol terala dire u molia. Molgere ha pangwo pirala dire doling bongwo hobi wine ole pir na tenangwo pamua.” ³⁸ Dungure Pailat yu ditongwi, “Ha pangwo ha dinga i tal ha pire dine?” dungwi.

*Pailat Yisas er pera bani so ditongwo ha
(Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk 23:13-25)*

Ena Pailat ere maini pire Yuda ari hobi yu ditongwi, “Yal i pring ta paikimia, ha hol ol teralga paikimua. ³⁹ Ena ni yalhobi nin memini yu pamiraya, God Yuda ari han uning sungwo erin haung hani pangwo tan taniga gule ole ole oliraya. Yuda singaba King gule ole ni tenamno?” ⁴⁰ Dungure ari hobi grang mu dire yu dungwi, “A, yal i pisole, Barabas na to.” Barabas yal ta taling tol di nere ari sigole hani pangwi.

19

¹ Ena Pailat dungure soldia hobi homa kuba ire Yisas sungwi. ² Sire han galeng engwo ta ire ama kere, breng bani sungwi. Sire galsina mori wai weni ta ire wa tongwi. ³ Wa tere iriyala tere hasu maa e tere, “Ni Yuda ari singaba king irawe” dungwi. Dire di dagi sungwi. ⁴ Sungure Pailat hon maini pire Yuda ari hobi yu ditongwi, “Piro, na yal iya, maing wa duiba, ha ta oun dekimia, na aule ire ni monga bani uralga hananua.” ⁵ Ena Yisas breng bani han

si tongwo i gal mori wa tongwo i kina ya dungure ere maini ongwi. Ongure Pailat arihobi yu ditongwi, “Yal tima hanega.” ⁶ Dungure Yuda ha maing oo singaba tau ire, polisman tau ire dire, Yisas hanere gala dungwi, “Er pera bani so. Er pera bani so.” Dimba Pailat yu ditongwi, “Yal iya na maing wa duga ha ta oun dekimia, ni yalhobi nin aule ire pire er pera bani si gonana pio.” ⁷ Dimba Yuda ari hobi Pailat yu ditongwi, “Na yalhobi nan Lo krehaman ha memini yu pamia, Yal ta na nan God wang moliwa dinangwo yali, gonangwo pamua,” dungwi.

⁸ Ena Pailat ha i pungwo oun dongure ere gabman opisi ala ongwi. ⁹ Pire Yisas hon sirin bol pungwi, “Ni ara ni kul eme?” Dimba Yisas ha ta mong ditekungwi. ¹⁰ Ena Pailat hon sirin bol pungwi, “Ni talongwo ha ta mong di na tekine? Na yulang bol i pire ni gule olalga pamio, te na yulang bol i pire er pera bani ni siralga pamia, pirikino?” ¹¹ Dungure Yisas yu ditongwi, “God ni yulang ni tekinangwo tal yu ol na tekinanga pamba, yulang ni tomia. Ena ni prin pamba, te yal ta na na aule i ure ni tongwo yal iwe, tal niggi weni dongwo omia, pring bir weni pamua.” ¹² Ena Pailat ha i pire gule olala dire hol wa dumba, Yuda ari hobi gala erakere dire, “Ni yali gule olanga nambawan gabman Sisa enin ta molkinania. Yal ta singaba king moliwa dinangwiwe, Sisa kina kiang kiang monangwo pamua,” dungwi. ¹³ Ena Pailat ha i pire Yisas aule ire maini ongwi. Pire ha hol ongwo bol hulu semen wigi sungwo bani ami di mongwi.

¹⁴ Mongwo gin iwe, God Yuda ari han uning sungwo erin u mala ongure homena han akun ongwo habang mongwi. Mongwiwe, omare weni twel klok molere Pailat Yuda ari hobi yu ditongwi, “Ni yalhobi singaba king irai momia hanega.” ¹⁵ Dungure yalhobi yu ditongwi, “So. So. Er pera bani si golo.” Dungure Pailat yu sirin bol

pungwi, “Ni singaba king irai na er pera bani sinama di pino?” Dungure ha maing kene ongwo hobi yu ditongwi, “Singaba king Sisa tani moma di pir tominia. Yal ta moma di pirikiminue.” ¹⁶ Dungure Pailat Yisas aule ire pire, ere pera bani si gonama dire, tongure a ire ongwi.

*Yalhobi Yisas er pera bani si engwo ha
(Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43)*

¹⁷ Ena ari hobi Yisas er pera nin haungure aule ire ongwi. Ere pi ganba ta haang Breng Yulang ganba bani ongwi. ¹⁸ Pirere Yisas er pera bani si engwi. Ere yal su er pera su bina holo holi si engwi.

¹⁹ Ena Pailat, “Yisas Nasaret hong yal mole, Yuda singaba king momua” dire, mining bole er pera gumiling bani engwi. ²⁰ Engure Yisas er pera si engwiwe, oo malgi mala dimia, Yuda ari miki weni ware, kere hangwi. Ha iwe, ha howa sui tai dire Hibru ha ire, Latin ha ire, Griki ha ire dire, mining bol engwi.

²¹ Emia Yuda ari singaba hobi Pailat yu ditongwi, “Ni ha yu dire mining bol enga i paikimia, yal iwe, Yuda ari singaba king molkimia. Yal i na nan Yuda singaba king molia dimua dire bolo.” ²² Dimba Pailat yu ditongwi, “Na ha homa mining bol ega i para ya dinamua,” dungwi.

²³ Ena soldia hobi Yisas er pera bani si e pisolere, galsina tau ire tabin sui sui dire ering si ere soldia hobi i holo holo ongwi. Pirere gal arikri ta para i ongwi. I omba gal iwe, banta sibirikima. ²⁴ Ena soldia hobi, “Gal i a bali sikio. Nan santu simingere yal ta win sinangwo yal i inamua,” dungwi. Dire yu ole i holo holo omia. Ongwiwe, ha maing buku homa awa ha di emiraya omaga kara nima ongwi. Awa ha iwe, yu pamia,

“Yalhobi na gal kul i ebir sire i holo holo namio, te gal arikri para santu sire inamua” *Sam 22:18*
di emiraya, omaga

soldia hobi Yisas yu ol tongwi.

²⁵ Ena Yisas aang Maria ire, ebering ire, Maria diing Klopas eumbi ire, Maria diing Magdala hong al ire dire, al sui sui dire hobi, Yisas er pera si engwo dimani mala i mongwi. ²⁶ Mongure Yisas aang na kina molgere han ime ole na hangwi. ²⁷ Hanere Yisas aang yu ditongwi, “Alhuno, yal i ni wani momua” dire na hon yu di na tongwi, “Yahunu, na namine iwe, omaga ni nimai momua.” Dungure na al i na namine monama dire kene ol moliwa.

Yisas gongwo ha

(Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49)

²⁸ Ena tal ol tongwo i para nima pi pisolimia, awa ha taniga di engwo irai ya dimia, omaga nir goliwa dinangwo, nima nangwo ipire Yisas “nir goliwa” dungwi. ²⁹ Ena botol dungwo ala i nir gu kengwo mongwi. Momia gal ta nir bole bli ware nenama dire Yisas grang wangwi. ³⁰ Wangwo Yisas nere, “Talhan onangwo meri para ol pisolimua” dire nugung goli dire gongwi.

Soldia ta Yisas kula daling bani sungwo ha

³¹ Gongwo gin iwe, Prainde molere ongi Sabat habang erin bir u tibi namia, talhan akun olalua di pungwo habang gongwi. Gomba, Yuda ari hobi yone er pera bani ya di panangwo nigi denamua di pungwi. Pire Pailat mongwo pire, kebering di keru sire yone man wu enama dire sirin bol pungwi. ³² Pungure soldia tau pire yal su bina holo holo er pera si engwo i kebering di keru sungwi. ³³ Sire Yisas ere yu sirala di hamba, haya gomia hanere kebering di keru sikirere han uning si olungwi. ³⁴ Olimba, soldia ta kula ire daling bani sungwi. Sungure algi nir wo kina ya ime ungwi. ³⁵ Tal ongwo hobi na nan hanere di tibi oliwa. Oligiwe, ha weni kara pamua. Pangwo ipire, ni ari

hobi ha i doling bole a i si wanana dire di tibi ol ni teiwa.
³⁶ Ha maing buku awa ha di engwo meri irawe, omaga talhan hobi para u tibi pire nima pi pamua. Ha iwe, yal ta yal i yulang taniga di keru sikinamua dimiraya omaga nima omua. *Eks 12:46*

³⁷ Te awa ha ta yu pamiraya, “Yal i gonangwo kula sire para hanamua.” *Sek 12:10*

Yisas yone hulu grang ala man wu engwo ha

(Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56)

³⁸ Ena yu ol te pisolungure, Arimatia hong yal Yosep Yisas yone irala di pire Pailat sirin bol pungwi. Yosep iwe, Yisas grang wine omba, Yuda ari hobi kulung pire aunabo nure wangwi. Ena Pailat, yone inana po ditongure Yosep ire ere ongwi. ³⁹ Ena homa weni yal Nikodimas ginangwo Yisas mongwo pire sirin bol pungwo yal i, er su bli yangwo niring kunung wai ungwo holere oun domia, boksi ala ere ire, Yosep kina ereho ongwi. ⁴⁰ Pire ya suri Yisas yone ire gal yobile er niring kunung ungwo yone bil tongwi. Togwo i Yuda ari man wu erala dire nin memini pangwo ongwo tali ongwi. ⁴¹ Ena Yisas er pera si engwo bani u sina ta mala dungwi. U sina iwe, hulu grang ari yone ta ere ere olkungwo ala i tibi olungwi. ⁴² Olungwo gin iwe, Prainde haung molere ongi Sareba erin habang u tibi namia dire hulu grang ala i man wu engwi.

20

Yisas airangwo ha

(Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12)

¹ Ena Sarebir haung honmil sinamo mibi manbi hamen tangure Maria Magdala Yisas yone engwo bani ongwi. Pirere hamba, hulu hona grang si pera di engwo i dikimia hangwi. ² Hanere bli si malgi pire Saimon Pita na kina

yu di na tongwi, “Yasuro, pi tege eminga yal Yisas yone engwo bani irai dikimia i banta ongwo hankire uminga yawe.” ³ Dungure Pita na kina bli hama bare si ominga na iri si homa eminia. ⁴ Erere pi hona haminba, gal yamoni dimia hanere maini momingi. ⁵ Ena Saimon Pita emgi u pa dire ere ala ongwi. ⁶ Pire gal tau dungure gal han ta breng bani yobilungwo gal i para dimia hangwi. ⁷ Breng bani yobilungwo gal iwe, gal tau dungwo mala i ta dikima, pi nin bangi dimia hangwi. ⁸ Hangure na homa ure ala ogi. Pirere talhan ongwo i hanere, Yisas airungwo pamia, di hanere nomani si pir tegi. ⁹ Tega gin iwe, ha maing buku awa ha mining bole Yisas gole ti si hon ere airama dungwo i, na yasu pir po sikibilia. ¹⁰ Sikire ere malgi obilgi.

*Maria Magdala hong al i Yisas hangwo ha
(Mak 16:9-11)*

¹¹ Ena Maria yone engwo hona grang aire mole hai me mongwi. Me molere ikwi bole han ala ire olungwi. ¹² Olimba ensel sutani gal pege ware Yisas yone engwo bani yal ta breng hol mongure yal ta kebering hol momia hangwi. ¹³ Hangure yasuri Maria yu ditongwi, “Alhuno, ni tal ongwo hai mene?” Dungure Maria yu ditongwi, “Yal ta na pi tege eminga yal irai yone i banta ongure na hankire wa du moliwa.” ¹⁴ Dire si kulu si yaulo ole Yisas mongwo hamba, gumang han po sikungwi. ¹⁵ Sikungure Yisas Maria yu ditongwi, “Alhuno ni talongwo hai mene? Ara wa dune?” Dungure Maria yu di pungwi, Ayo, u sina ya hong yal mongwo pamia di hanere yu ditongwi, “Yahunu, gongwo yal irai i banta olanga nan di na tengere ire nale.” ¹⁶ Dimba Yisas Maria haang dale gala dungwi. Dimia Maria ganulun dire, “Tisao” dungwi. ¹⁷ Dimba Yisas yu ditongwi, “Na Nabe mongwo hamen bani olo hoiya, ni na olo na kulekio. Ulubi mole bli si malgi pire na ena

abina hobo yu ditenania. Na ere nalgiwe, ni nan Nabe, ni nan God mongwo nalga pamua.”¹⁸ Dungure Magdala hong al Maria ha i pirere ere Yisas grang wine ongwo hobi mongwo bani pire ha dungwo meri boling kul tere, “Yisas pi tege eminga yal mongwo hanere wiwa” dungwi.

*Gamahobi Yisas hangwo ha
(Mak 16:14-18, Luk 24:36-49)*

¹⁹ Ena Yisas grang wine ongwo hobi Yuda ari kulung pire hoiri yole ala i mongwi. Momia Sarebir haung girungwo Yisas u gamahobo mongwo sina i molere, “Gir hobo moldinio. Mining bolo molo”, ditongwi. ²⁰ Tere aling bli nil sungwo beni i tibi ol tere te kula bongwo beni i tibi ol tomia hangwi. Hanere yong horega ongure wai pire gun ere mongwi. ²¹ Mongure Yisas hon yu ditongwi, “Ni yalhobi mining bolo molo. Na Nabe na bai nu sungure ya ime wiya. Uga meri na ere ni yalhobi ni bai nu sigere nanua.” ²² Yu ditere, grang miing pu di tere yu ditongwi, “God Kwiang Holi Spirit ni tegere yon wu binama. ²³ Binangure ari tal nigi dongwo ol wangure God pring pai tenangwo kri di ole tenang meri God ere para kri di ole ni tenamua. Te kri di ole tekinanga meri God ere para kri di ole ni tekinangure ya iwa monanga pamua,” dungwi.

Tomas Yisas hangwo ha

²⁴ Ena Yisas u tibi ungwo haung na gina para mole haminba, kwal gir kul engwo tal i yu kul engwo yal taniga haang Tomas hankungwi. ²⁵ Hankungure gamahobo tau Tomas “Pi tege eminga yal Yisas ungwo haminua” ditomingi. Tominba, Tomas na gina yu di na tongwi, “Na yal i bli nil sungwo aling beni hankio, te bli nil sungwo aling beni are te kula sungwo beni are diralga pir teralga pamba, akia pir tekiwa,” dungwi.

²⁶ Ena sare ta wai sungure na gamnahobo para weni Tomas ire dire para momingi. Molere hoiri mama yole ere momingi. Mominba, Yisas hon ure sina mongwo tali mole yu di na tongwi, “Ni yalhobi mining bolo molio.”
²⁷ Dire Yisas Tomas yu ditongwi, “Ni ani miling taniga na ana beni baniya are hano. Hanere ani dalna kula bolga baniya a piro. A pingiwe, na pir na tekinanga paikimia, pir na to.”
²⁸ Dungure Tomas mole, “Na nan pi tege ega yal monio, na nan God mona di pire pir ni teiwa,” dungwi.
²⁹ Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni omaga na na hania, pir na teno? Tenba, ari tau na na hankinangwo hobi iwe, pir na tere gun ere mole yong miling horega onangure miling panamua,” dungwi.

Buku i bongwo yal Yon nin maing i tibi olungwo ha

³⁰ Ena Yisas ganba baniya mongwo gin iwe, tal nimni mongwo miki weni ongwō omena haniba, buku bani mining bol ekia. ³¹ Yisas tal ongwō tau buku bol egere ni yalhobi hanere, Yisas God wang mongwo pamio, Yisas singaba Kraist mongwo pamio, di pire, haang a yuwo ole moli pire, yal i yulang ire, nomani hon ire, mol pananga panana dire, buku bole ni teiwa.

21

Gamahobo sebenpela molere Yisas hangwo ha

¹ Ena emgi Taibirias nir digan bir bina i na gina hobi momingere Yisas unangwo hol hankiminba, omena bani u tibi engwi. ² Engwiwe na gina yu mominia. Saimon Pita ire, Tomas ire, Galili probins Kena oo malgi hong yal Nataniel ire, Sebedi wang na abinambi kina gama hobo su ire dire momingi. ³ Momingere Saimon Pita, “Pisi sina nalua” dungwi. Dungure “Na yalhobi kina para naminua” dimingi. Dire pire iri si sipi ala omingi. Ominga girungwo

iwe, na yalhobi pisi ta weni sikimna. ⁴ Sikire wa i omingere hamen ari sungwi. Sungure Yisas u nir bina aire momba, na gina hobi Yisas guma han po sikimna. ⁵ Sikiminba, Yisas, yu di na tongwi, “Wana hobo wa i unga pisi ta sino?” ⁶ Dimba, “Ta sikiminua” dimingi. “Ni pisi gal ani weni holi pia si nir digan ala olanga tau sinanua,” dungwi. Dungure, na yalhobi dungwo meri yu olere pisi miki weni simingi. Sire gal aki dinaminba, gal oun weni dongwi. ⁷ Ena na Pita, “Pi tege eminga yal Yisas momua” ditegi. Ditegere Pita homa galsina gul olere honagi nega dire ongwawe, galsina hon i ware u nir ala ongwawe. ⁸ Ongure na yalhobi nir bina ulubi molkiminia, sipi ala mole nir bare, gal aule ire nir bina omingi. ⁹ Pire iri si mena pire haminba, endo gal emia dongwo hamingi. Hamingere, pisi homena breti para endo bani Yisas gale a te mongwo hamingi. ¹⁰ Hamingere Yisas, “pisi singa hobi tau ire wo” di na tongwi. ¹¹ Tongure Saimon Pita hon iri si sipi ala pire gal i aule ire mena ungwi. Umia haminba pisi bir bir wan handred pipti tri miki weni sungwi. Simba, gal soulu dikungwi. ¹² Ena Yisas na gina hobi “homena nenana wo”, dungwi. Dungure na gina hobi “ni ara mone?” dire sirin bol pinaminba, Yisas momia haya hamingi. ¹³ Hamingere Yisas ure breti du dire pisi ire bolo na gina hobi na tongwi.

¹⁴ Ena Yisas gongwo bani haya aire homa gin su u tibi ongwawe hamingere emgi hon u tibi pire tal yu ol na tomia hamingi.

Yisas “na kun sipi sipi kulega hobi homena to,” di tongwo ha

¹⁵ Ena na gina hobi homena nomingere, Yisas Saimon Pita yu ditongwi, “Saimon Yon wang ye, ari hobi na wa dire yong miling na tomba, ni na yon milni na tenga mo hora kumo?” dungwi. Pita “Owa, Yal Yisas ye, ni na yu

olga hanere dinua” dungwi. Dungure Yisas yu ditongwi, “Ni para dinia, ha maing ire omaga pir na tongwo hobi nir si to.” ¹⁶ Dire Pita hon sirin bol tongwi, “Yon wang Saimon ye, yon milni na ten mo?” Dungure Pita “Owa, Yisas ye, ni na yu olga hanere dinua” dungwi. Dungure Yisas “Grana wine ole pir na tongwo hobi kene ol molo” dire, Pita hon sirin bol tongwi, “Yon wang Saimon ye, yon milni na ten mo?” ¹⁷ Dire gin sui tai dire sirin bol tomia Pita miling gul sungure, eke dire, yu dungwi, “Yahunu, ni talhan hobi para pir po sinia, na yona milna ni tega meri irai han dinua.” Dungure Yisas yu ditongwi, “Na grana wine ole pir na tongwo hobi ha maing diterere kene ol molo. ¹⁸ Homa ni yagaling monga meri irai ni nin galni bala i kinere hol banta banta nala di pinga holi waniraya, emgi yal dimani monanga gin iwe, ani suala gangere yal ta ni han hole hol hon malgi dinangwo i si gulu dinangure nanga pamua.” ¹⁹ Ena Yisas Pita emgi ari si gonangwo i pire awa ha tani ditongwi. Gonangwo maing iwe, emgi God haang ayuwo olamia di pire ditongwi. Emgi Yisas Pita “ni ure na dolna bolo,” ditongwi.

Yisas yong miling tongwo yal na nan ha

²⁰ Ena Pita si kulu sire, homa homena ne mominga haung na Yisas kina si daule mole, “ara ni bai tal siname?” dire mominia na hanere Yisas yu sirin bol pungwi, ²¹ “Yal Yisas ye, ni kina monga yali tal ol tename?” ²² Dungure Yisas yu ditongwi, “Yali na uralga haung ya monama di piralga i tamamia. Na nan hana pamia. Ni ure na na dolna bonanga tani nomani si piro.” ²³ Dungure na golkiralga pamua dire Yisas gamahobi yu di wamba, “golkinanua” di na tekima. “Ni golkinana di piralga i tamamua” di na tomia. ²⁴ Ha dungwiwe, na nan maing pire di tibi olimia.

Olungure na mining bol ega i ha pangwo kara dire bol eya, pinanga pamua.

²⁵ Ena Yisas tal miki weni omia. Ongwo hobi iwe, buku miki weni bonaminga buku miki weni dinangwo pamba, bolkiminia. Si gubu dire obilga bol eminue.

Salt-Yui New Testament

The New Testament in the Salt-Yui Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Salt-Yui long Niugini

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Salt-Yui

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun 2022

4e49fd60-ab6f-5b6d-8592-3f7c30d76f64